

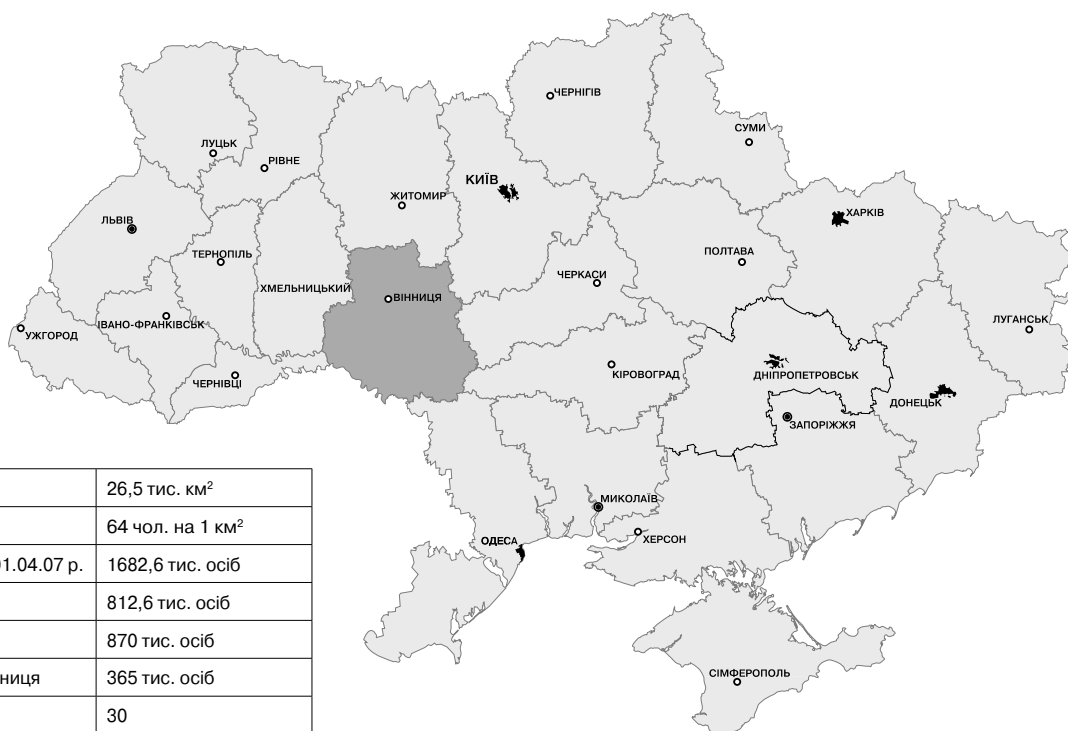

ВІННИЦЯ

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ:

Дудник Олена,
Левченко Олег

Вінницьке представництво
Громадянської мережі ОПОРА

Територія	26,5 тис. км ²
Щільність населення	64 чол. на 1 км ²
Чисельність населення на 01.04.07 р.	1682,6 тис. осіб
міське	812,6 тис. осіб
сільське	870 тис. осіб
в т.ч. обласний центр м. Вінниця	365 тис. осіб
Кількість районів	30
кількість сільських районів	27
кількість районів у містах	3
Кількість міст	18
в т.ч. обласного підпорядкування	6
Кількість селищ міського типу	29
Кількість сільських населених пунктів	1466
Кількість адміністративно-територіальних одиниць	1513

ВЛАДА І ПОЛІТИКА

ПОЛІТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО У ВЛАДІ

Головною подією України в 2006 р. стали парламентські та місцеві вибори. Перебіг виборчої кампанії та її результати вплинули на життєдіяльність українців усіх регіонів. Пов'язано це з особливостями в проведенні виборів до парламенту України та органів місцевого самоврядування. Згідно з нормами виборчого законодавства та змінами до нього, вибори до ВРУ та депутатів органів місцевого самоврядування були об'єднані у часі. Багато суперечок точилося навколо цього питання до моменту виборів, але найбільше змінену систему голосування почали критикувати після встановлення офіційних результатів. На Вінничині, на відміну від інших областей України, не було зафіксовано грубих порушень чинного законодавства, які б торкнулися політичних прав громадян.

БЮТ	НСНУ	СПУ	ПРУ	КПУ
33,39 %	20,01 %	14,65 %	8,18 %	3,43 %

Таблиця 1.

Вибори до Верховної Ради України у Вінницькій області.

Різні виборчі стратегії, застосовані в ході виборчої кампанії 2006 р. різними політичними партіями та блоками, дали, відповідно, різні результати. У виборах до Вінницької обласної ради V скликання брали участь 43 політичні партії та блоки. Після виборів обласна рада нараховує 100 депутатів від шести політичних сил: 44 обрано від Блоку Юлії Тимошенко (БЮТ), 23 — від Народного Союзу «Наша Україна» (НСНУ), 15 — від Соціалістичної партії України (СПУ), 7 — від Народного блоку Литвина (НП), 7 — від Партії регіонів (ПР), 4 — від Комуністичної партії України (КПУ). На першій сесії Вінницької обласної ради 3 депутати від БЮТ достроково припинили свої повноваження у зв'язку з обранням їх до Верховної Ради України. В обласній раді створено 6 фракцій: БЮТ, яка нараховує у своєму складі 35 депутатів, НСНУ — 23 депутати, СПУ — 14 депутатів, НП — 7 депутатів, ПР — 7 депутатів, УСДП — 6 депутатів. Основною причиною значної амплітуди коливання симпатій виборців виявилася неспроможність суб'єктів виборчого процесу оперативного реагувати на різку зміну електоральних настроїв у регіоні.

До нового складу обласної ради обрано 13 жінок, що лише на 3 жінки більше порівняно з минулим роком. Найбільше жінок від блоку БЮТ (7), і жодної немає від КПУ та НП.

Що стосується розподілу депутатів за їхнім родом занять, то ситуація тут така: 42,3 % — підприємці, які працюють як у сфері промисловості, так і в сфері сільського господарства. Значний відсоток

становлять службовці (35,1 %), науковці і викладачі місцевих навчальних закладів (9,3 % обраних депутатів), окрім цього, обрані також медичні працівники, військовослужбовці, 3 пенсіонери.

У Вінницькій обласній раді переважають обранці віком 35–50 років (46,4 %), передпенсійного віку (30,9 %), значний відсоток депутатів віком понад 60 років (16,5 %), і лише 6,2 % становить молодь та депутати віком до 35 років. Наймолодшим депутатом ради є Дмитро Володимирович Лашин, 1984 року народження, студент Вінницького національного технічного університету, член Партії регіонів, голова Обласної молодіжної громадської організації «Союз молоді регіонів України». Найстаршим — Володимир Тадейович Вільчинський, 1931 року народження, член Народної партії України, директор сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Дружба».

Перша сесія Вінницької обласної ради розпочалася 27 квітня 2006 р. На сесію було винесено 13 проектів рішень, які в основному стосувалися заступника голови президії обласної ради; положення про постійні комісії обласної Ради; питань про дострокове припинення повноважень депутатів обласної ради V скликання (О. А. Вітенко, С. К. Глуся), про єдиний День депутата та Депутатський тиждень в області; а також плану роботи на травень — грудень 2006 р. Протягом року після парламентських виборів Вінницька обласна Рада V скликання провела 8 сесій, на яких було ухвалено 230 рішень.

У виборчому бюлетені до Вінницької міської ради балотувалося 36 політичних партій та блоків, у результаті волевиявлення виборців та після встановлення офіційних результатів виборів 2006 р. до міської ради прийшли 6 політичних сил, більшість ради становлять депутати від БЮТ — 27, НСНУ — 8, СПУ — 5, Партії регіонів — 4, КПУ — 3, Віче — 3.

У Вінницькій міській раді переважають зрілі люди у віці від 36 до 50 років. Середній вік новообраних депутатів складає 42 роки. Наймолодший народний обранець — директор фабрики з виробництва гофрокартону Іван Пустовіт, 1980 року народження — пройшов за списком БЮТ. Найстарший — голова ради міської громадської організації ветеранів Володимир Глазов, 1920 року народження — балотувався за списком КПУ.

Велика група обранців до міської ради має досвід попередньої депутатської діяльності. Вдруге депутатами стали: Андрій Рева та Сергій Кармаліта (СПУ), Олександр Жупанов, Степан Бессолов, Юрій Зажирко, Ігор Івасюк, Володимир Малінін та Сергій Моргунів (НСНУ), Юрій Іорданов, Віктор Кривіцький, Геннадій та Ігор Ткачуки (БЮТ).

У Вінницькій міській раді переважають підприємці — 21 (42%). Значна частина підприємців, які увійшли до складу депутатського корпусу міської ради, вже володіла депутатськими мандатами минулого скликання, окрім того, чисельність службовців становить 17 (34 %), більшість із яких є державними служ-

бовцями і навіть керівниками місцевих управлінських структур. Решта депутатів — це медичні працівники, військовослужбовці, науковці, пенсіонери та керівники громадських організацій.

До нового складу міської представницької влади обрано одинадцять жінок, що майже втричі більше, ніж минулого скликання. Слід зауважити, що, за даними міжнародних організацій, збільшення представництва жінок у владі призводить до більш прозорого і чесного урядування, сприяє протидії корупції.

На посаду міського голови міста Вінниці балотувався 21 кандидат, у результаті голосування найбільшу кількість голосів виборців набрав Володимир Гройсман, член партії Народний Союз «Наша Україна» (38,9%). Найближчими його суперниками були колишній міський голова Дмитро Дворкіс (26,6%), голова правління «Вінницький універмаг» Микола Форманюк — 11,2%.

В області із обраних 1 637 депутатів районних та міських рад 576 депутатів є представниками БЮТ, 270 — НСНУ, 256 — СПУ, 128 — Народного блоку Литвина, 99 — ПРУ, 63 — КПУ, 48 — НДП.

Головами 27 районних рад обрано представників БЮТ — 9, НСНУ — 6, Народного блоку Литвина — 6, СПУ — 5, ПРУ — 1. Причому двадцять один голова є «новачком» чи новообраним, четверо були переобрані на новий термін і дев'ять з них (у Гайсинському, Немирівському, Оратівському, Піщанському, Теплицькому, Тиврівському, Томашпільському, Тростянецькому та Ямпільському районах) пересіли в нові крісла із кабінетів голів районних державних адміністрацій.

Незважаючи на цікавий розподіл в обласній раді, а також на те, що абсолютна більшість не зуміла вибороти представника від БЮТ на голову ради, це не позбавило провідні партії можливості посісти інші ключові місця. Так, в обласній раді створено 15 постійних комісій, які очолюють ПРУ (1), БЮТ (7), НСНУ (3), СПУ (2), КПУ (1), Народний блок Литвина (1).

РЕАЛЬНИЙ БАЛАНС ВЛАД

На першій сесії Вінницької облради 72 депутати з 99 присутніх віддали голоси за обрання головою ради кандидата від СПУ Григорія Заболотного. Його опонент — представник БЮТ Олександр Галаченко — набрав 24 голоси. Три депутати не підтримали жодного з двох претендентів.

Натомість, 38-річний головний лікар санаторію «Авангард» О. Галаченко ніколи не працював у владних структурах, жодного разу не обирався депутатом. Проте однопартійці О. Галаченка наголошували, що у нього є бажання працювати, він усе почне з чистого аркуша. Тим більше це, як зазначив один із промовців, політична посада.

Фракція БЮТ, яка запропонувала О. Галаченка, — найчисельніша (44 мандати). Для обрання голови треба було заручитися підтримкою 52 обранців. Здавалося б, знайти ще 8 прихильників із 99 присутніх депутатів (загалом у раді їх 100) не становитиме для фракції БЮТ особливих труднощів. Насправді сталося інакше. Щоправда, окремі представники цієї

фракції прогнозували, що їхня кандидатура, як-то кажуть, непрохідна. Надто ж на тлі добре знаного в області опонента. Вони відверто про це казали на зібраннях фракції. Однак більш гідного, хто міг би на рівних змагатися з опонентом, не знайшлося. Можна було змиритися із ситуацією й підтримати кандидатуру людини, яка справді гідна посісти керівне крісло в обласному «парламенті».

Напередодні сесії голова облдержадміністрації О. Домбровський скликав термінову прес-конференцію, на якій застеріг представників БЮТ від можливого зриву сесійної роботи. «Такий сценарій, — за його словами, — розроблявся на випадок, коли цій політичній силі не вдасться обрати головою облради свого представника». Керівник області відверто назвав прізвище того, хто стоїть за цим сценарієм. Він застеріг керівника партії «Батьківщина» від можливого демаршу однопартійців у Вінницькій облраді. Навіть назвав, які саме «заготовки» припасли для цього представники БЮТ. Одна з них — дружний вихід із зали «за дзвінком на мобільний із Києва».

Мабуть, щоб «розпорошити» членів фракції, організатори проведення сесії вперше запровадили в залі алфавітний покажчик. На столах було розкладено аркуші паперу з літерами. Отож, місця депутати обирали в тому ряду, де значилася літера, з якої починалося їхнє прізвище. Пізніше попередили можливий варіант фотографування бюлетеня з допомогою мобільного телефону, як доказ факту підтримки свого кандидата. Про таку «заготовку» також згадувалося на прес-конференції. Тому, входячи до кімнати для голосування, депутати спершу здавали мобільний, а тоді вже отримували бюлетені.

Результати голосування свідчать: Григорія Заболотного підтримали представники всіх фракцій, зокрема й БЮТ. Керівник обласної організації партії «Батьківщина» Олена Вітенко не приховувала розчарування. Аналітики прогнозували, що після розколу серед представників БЮТ в облраді може з'явитися ще одна фракція. Її основу становитимуть ті, хто вже на першому зібранні пішов своїм шляхом. Таких приблизно 20 депутатів.

До речі, у виборчому списку БЮТ не залишилося жодного запасного «гравця», не знайдеться заміни навіть для двох депутатів, водночас обраних народними депутатами України, — згаданої Олени Вітенко і директора державного підприємства «Немирівський спиртозавод» Степана Глуся.

На прикладі Вінницької області моделювався один із варіантів всеукраїнського сценарію, за яким соціалістам вигідно йти на компроміс з НСНУ, аби отримати провідні посади. Вінницька ситуація була досить показовою для країни на той момент, бо у середовищі партійних керівників та політологів цю область вважають своєрідним індикатором загальноукраїнської ситуації.

Голова Вінницької обласної ради Заболотний Григорій Михайлович народився 6 січня 1952 р. в с. Кидрасівка Бершадського району Вінницької області. Освіта вища, у 1981 р. закінчив Уманський сільськогосподарський інститут, за фахом — учений-агроном. Кандидат сільськогосподарських наук, професор. Заслужений працівник сільського господарства України. Нагороджений Почесною грамо-

тою Кабінету Міністрів України. Обраний на посаду вперше.

Найголовнішим серед пріоритетів у діяльності голови обласної ради визначено повсюдне утвердження місцевого самоврядування, суттєве поліпшення його матеріальної бази, фінансова самостійність та самодостатність територіальних громад, урегулювання міжбюджетних відносин, чітка визначеність у розподілі повноважень і ресурсів між органами влади різних рівнів. Серед завдань Голови — подолання байдужості мешканців і керівників територіальних громад до суспільних справ, виховання активної громадської позиції, повсюдний розвиток ініціативи та залучення до розв'язання життєво важливих місцевих проблем якомога ширшої кількості населення. Враховуючи, що в області майже 60 % голів усіх рівнів рад — новообрані, за ініціативою голови облради проведено навчання голів сільських рад, голів постійних комісій з питань бюджету районних рад та інших категорій працівників місцевого самоврядування.

Разом із облдержадміністрацією Голова завершує розроблення Програми стратегічного розвитку області на 2007 та наступні роки. Характерною особливістю цієї Програми, яка докорінно відрізняється від попередніх регіональних соціально-економічних програм, є те, що за ініціативою Голови обласної ради до її формування залучено не тільки фахівців управлінь облдержадміністрації, а й широкий загал депутатів облради, науковців, економістів, працівників охорони здоров'я, освіти, культури та інших галузей.

Показовим у діяльності облради є організація спільних із облдержадміністрацією заходів та участь у них. Уже традиційними стали виїзні засідання президії облради за участю керівників профільних управлінь ОДА, спільні виїзди засідання Координаційної ради з питань місцевого самоврядування при голові облради та Колегії при голові ОДА, проведення науково-практичних конференцій, круглих столів з питань розвитку місцевого самоврядування, запровадження депутатських днів, спільна участь у єдиних днях інформування населення області.

Голова Вінницької обласної держадміністрації (ОДА) Домбровський Олександр Георгійович народився 7 липня 1962 р. в м. Калинівка Вінницької області. У 1990 р. закінчив аспірантуру та працював науковим співробітником науково-дослідної частини кафедри Вінницького політехнічного інституту. Протягом 1990–1991 рр. очолював відділ зовнішньоекономічних досліджень Вінницького міського центру НТТМ. Згодом був призначений директором зовнішньоторговельної фірми підприємства «Центр». З 1995 р. — президент акціонерного товариства «Подільський центр ділового співробітництва». У наступні роки — директор підрозділу «Філіал № 2» виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова». У 1998 р. був обраний депутатом Вінницької міської ради, очолював постійну комісію з питань промисловості, будівництва, транспорту та зв'язку. З квітня 2002 р. — Вінницький міський голова. У 2004 р. визнаний переможцем у номінаціях «Людина року» та «Мер року». У лютому 2005 р. призначений головою Вінницької обласної державної адміністрації.

Коровій Валерій Вікторович — заступник голови ОДА з економічних питань. Народився 10 листопада 1964 р. у смт Тростянець Вінницької області. Освіта вища, у 1989 р. закінчив Вінницьку філію Української сільськогосподарської академії, за фахом — економіст-організатор. Кандидатська дисертація «Конкуренція як умова ефективної діяльності підприємств в умовах ринкової економіки». Працював начальником управління економіки Вінницької облдержадміністрації. З 2000 р. — заступник Голови Вінницької облдержадміністрації.

Жердецький Василь Федорович — заступник голови ОДА з питань освіти і науки. Народився 4 листопада 1949 р. в с. Гарячківці Крижопільського району Вінницької області. Закінчив Одеський інженерно-будівельний інститут. З 1975 до 2005 р. працював у обласному підприємстві теплових мереж «Вінницятепломережа», з жовтня 2005 р. — генеральний директор комунального підприємства Вінницької міської ради «Вінницяміськтеплоенерго». У червні 2006 р. призначений заступником голови Вінницької обласної державної адміністрації.

Спірідонова Любов Михайлівна — заступник голови ОДА з соціально-гуманітарних питань. Народилася 11 квітня 1962 р. в с. Стіна Томашпільського району Вінницької області. У 1984 р. закінчила Хмельницьке педагогічне училище. У 1991 р. закінчила Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. У 2001 р. закінчила Одеський філіал Української Академії державного управління при Президентові України. Трудову діяльність розпочала в 1979 р. старшою піонервожатою Томашпільської середньої школи. У 1982 р. була переведена на роботу культорганізатора, пізніше методиста Томашпільського районного Будинку піонерів. З 1988 р. працювала в Томашпільському райкомі комсомолу. З липня 1994 р. по березень 2005 р. працювала заступником голови Томашпільської районної державної адміністрації з соціально-гуманітарних питань. У лютому 2007 р. призначена заступником голови Вінницької обласної державної адміністрації.

Черній Василь Васильович — заступник голови ОДА з питань агропромислового комплексу. Народився 3 листопада 1959 р. в с. Ванжулів Лановецького району Тернопільської області. У 1981 р. закінчив Уманський сільськогосподарський інститут ім. О. М. Горького за спеціальністю вчений-агроном. Після закінчення інституту працював агрономом районної станції захисту рослин в смт. Ланівці Тернопільської області. Закінчив аспірантуру при Українському науково-дослідному інституті УААН. З 1992 р. по 1998 р. — директор Подільської дослідної станції інституту садівництва Української Академії аграрних наук. З лютого 1998 р. по грудень 1999 р. очолював Липовецьку райдержадміністрацію Вінницької області. З грудня 1999 р. — начальник головного управління сільського господарства і продовольства облдержадміністрації, а з серпня 2005 р. — начальник головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації. У червні 2006 р. призначений заступником голови Вінницької облдержадміністрації з питань агропромислового комплексу.

У Вінницькій міській раді простежується схожа до обласної ради ситуація. У міській раді БЮТівці поступи-

лися посадою секретаря ради представнику від НСНУ Сергію Моргунову, хоча, зважаючи на свою більшість (27 з 50 депутатів), могли наполягати на своїй кандидатурі. Вибори секретаря міської ради у вінницькій пресі навіть назвали «формуванням партії вінничан».

Вибори секретаря ради були по-радянському безальтернативними. Право на внесення кандидатур, згідно з законом, мав лише міський голова. Міський голова запропонував підтримати свого однопартійця Сергія Моргунова. Вибори та звільнення секретаря міської ради, згідно із законодавством, проходять у режимі таємного голосування. Під час голосування повторився сценарій обласної ради — депутати при вході до приміщення для голосування залишали мобільні телефони міліціонерам. Результати голосування підтвердили дипломатичні таланти голови міської ради. За Сергія Моргунова проголосувало 41 депутат із 48, 5 — проти і 2 утрималися.

Що стосується розподілу депутатських комісій, то ситуація тут така: представники НСНУ головуєть у Комісії з питань прав людини, законності, депутатської діяльності і етики та Комісії з питань освіти, молоді, культури і спорту. Представники БЮТ очолили комісії з питань містобудування, будівництва, земельних відносин та охорони природи; комунальної власності та житлово-комунального господарства; планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку. Комісія з питань промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг дісталася партії «Віче», а Комісію з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення очолила представниця ПР.

Цікавим залишається той факт, що депутати Вінницької районної ради тільки з третьої спроби обрали собі голову районної ради, оскільки проблемою для них було саме голосування: половина складу ради належить до «Батьківщини», а для затвердження посади необхідно 51 %, яких у раді не вистачало. Депутати Барської районної ради зуміли обрати голову тільки з шостої спроби.

Неабиякого резонансу набуло рішення Вінницької міської ради про урізання повноважень районних рад у місті. «Міський голова — цар міста?», «Ні — знищенню районів!» — такими гаслами 25 травня зустріли люди чергову сесію міськради. Привід — рішення міськради про позбавлення районних рад низки повноважень. І не дивно, що найбільше обурюються БЮТівці, адже всі три районні ради в місті Вінниці очолили саме вони. Члени фракції від Староміської районної ради навіть звернулися з відкритим листом до свого лідера Юлії Тимошенко.

«Районні ради залишилися без будь-яких повноважень, — говорить Руслан Імереллі, депутат Ленінської райради від БЮТу. — Єдине — це закупка твердого палива, електроенергії та вивіз сміття. Уся решта повноважень, які у нас були, а це і соціальний захист, територіальні центри, квартальні комітети, — все це іде під юрисдикцію міськради. Це перший крок. Потім депутати не зможуть виконувати свої прямі обов'язки? І через півроку можуть взагалі розформувати районні ради і депутатський корпус як непотрібні».

Міська рада вважає, що депутатам районних рад немає чого хвилюватися: «Вони ще нічого не зро-

били, а вже хвилюються, що повноваження забирають, — висловив свою особисту думку секретар міськради Сергій Моргунов. — Але якщо говорити правду, то ми керувалися законами про місцеве самоврядування України і передали районним радам повноваження, які є в їхній компетенції, і за які вони відповідали у минулих скликаннях».

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ «ЦЕНТР — РЕГІОН»

Вінницька область представлена у Верховній Раді таким чином:

- Партія регіонів — 3 депутати (2 депутати — Володимир Слободянюк, Григорій Калетник — мають громадські приймальні у Вінниці та в деяких районних центрах області, проводять регулярні зустрічі з виборцями, та звітують про свою роботу через ЗМІ. Про діяльність Ігоря Кальніченка на теренах області інформації немає).
- Народний Союз «Наша Україна» — 2 депутати (Петро Порошенко та Микола Одайник з'являються в області час від часу; системної роботи не відчувається, зокрема, з боку останнього).
- Блок Юлії Тимошенко — 2 депутати (Олена Вітенко має громадську приймальню у Вінниці та більш-менш регулярно відвідує райони області).
- Соціалістична партія України — 1 депутат (Іван Бондарчук має громадську приймальню, постійно спілкується з виборцями як особисто, так і через ЗМІ).

У найближчих планах Івана Бондарчука — організувати позапартійну фракцію земляків-вінничан, аби спільними зусиллями лобіювати потрібні вінничині питання. Це справи столичні, парламентські. У Вінниці ж Іван Бондарчук активно проводить зустрічі з виборцями — кожного першого понеділка місяця (з 10.00) у приміщенні облдержадміністрації та за графіком — у районах області. Крім того, щодня з 9.00 у громадській приймальні Бондарчука працюють його помічники (вул. Соборна, 50, к. 402).

Протягом року в області побували народні депутати Степан Глусь, Олена Вітенко, Микола Томенко, Володимир Яворівський (БЮТ); Анатолій Матвієнко (УРП «Собор»); І.Бондарчук (СПУ); Анатолій Антемяк, Володимир Слободянюк, Григорій Калетник (ПРУ); Лесь Танюк, Василь Куйбіда (НРУ), які взяли участь у конференціях своїх партій, провели прес-конференції та особисті прийоми громадян, висловили своє бачення суспільно-політичних процесів в Україні та регіоні.

ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ

Ще декілька років тому серед населення області панувала думка про те, що елітою області є її вихідці — відомі політики, які працюють та мають великий бізнес у столиці України і час від часу приїздять до Вінниці, але чим довше політик перебуває поза межами області, тим менше його хвилюють

проблеми місцевого населення, а відповідно і ефективність їхнього вирішення. Що ж стосується місцевого керівництва, то воно є доступнішим та ефективнішим у вирішенні проблем.

Сьогоднішні перші люди області, зокрема Голова Вінницької обласної державної адміністрації Олександр Домбровський, не тільки словом, а й ділом переконали вінничан у тому, що не проміняють область на столицю.

Петро Порошенко — народний депутат України, голова комітету ВРУ з питань фінансів і банківської діяльності, керівник групи з міжпарламентських зв'язків з Республікою Молдова, голова правління Благодійного фонду Петра Порошенка. Вінничина для українців асоціюється із «територією Порошенка». Вінницька кондитерська фабрика в народі називається «імені Порошенка». Більшість своїх візитів на Вінничину Петро Олексійович поєднує з такими справами, як участь у спільних заходах вінницького обласного керівництва та у засіданнях партії. Так, 1 червня 2006 р. у м. Жмеринка відбулося урочисте відкриття обласного реабілітаційного соціально-психологічного центру для дітей, позбавлених батьківської опіки, за участю згаданих вище осіб.

Микола Катеринчук — народний депутат України, виходець із Вінницької області, приїздить не дуже часто, що можна пояснити великим обсягом роботи у Києві, а також відсутністю великого бізнесу в області.

Григорій Калетник — народний депутат України від Партії регіонів. Ставлення до нього в області неоднозначне, оскільки він змінив не одну політичну силу, щоб не втратити свого депутатського мандату, роблячи ставки на більш прохідну політичну силу. Що стосується його односельчан, то вони задоволені тим, що мають земляка-депутата, адже ямпільчани, на відміну від інших районів, вже газифіковані, чим і завдячують депутатаві.

ПОЛІТИЧНИЙ ПЛЮРАЛІЗМ

В області станом на 1 лютого 2007 р. зареєстровано 120 обласних організацій політичних партій. Більшість із них були зареєстровані у передвиборчий період і через відсутність фінансування, чіткої організаційної структури, виразних ідеологічних засад існують формально, а після завершення виборчої кампанії практично припинили свою діяльність («Третя сила», «Еко + 25%», «Відродження», «Нова сила» тощо). Такими, що мають вплив на суспільно-політичні процеси регіону в післявиборчий період, є обласні організації: СПУ — понад 14 тис. членів, ПР — 19 тис., ВО «Батьківщина» — 16,6 тис., НСНУ — 10 тис., КПУ — до 6 тис.

У середовищі політичних партій Вінниччини ще протягом тривалого часу після встановлення офіційних результатів виборів тривали обговорення та оцінювання проведеної виборчої кампанії, проходило уточнення та перереєстрація членів партії, пошук альтернативних джерел фінансування. У цьому контексті швидко активізували свою роботу обласні організації ВО «Батьківщини», ПР, СПУ.

Протягом звітнього періоду суспільно-політичне життя області активізувалося завдяки проведенню провідними політичними партіями своїх конференцій, зборів та приїзду на Вінничину окремих народних депутатів з інформаційними повідомленнями та виступами перед населенням у ЗМІ стосовно свого бачення суспільно-політичних процесів в Україні та регіоні.

У Вінницькій обласній партійній організації ВО «Батьківщина» спостерігалось протистояння між попереднім та новим керівництвом. 1 жовтня 2006 р. відбулася звітно-виборча конференція обласної організації, на якій головою було обрано О. Денисюка. У роботі конференції також узяв участь народний депутат України Степан Глусь, який 13, 25 та 27 жовтня провів особисті прийоми громадян та зустрічі в районних центрах області.

6 жовтня 2006 р. у Вінницькому прес-клубі відбулася прес-конференція заступника голови ради обласної організації політичної партії «Народний Союз «Наша Україна»» (НСНУ) та керівника виконкому обласної організації В. Королькової щодо рішення партії про перехід в опозицію до урядової коаліції. 14 жовтня відбулася V конференція НСНУ, на якій обговорювалися питання роботи організації, активізації процесу створення партійних громадських приймалень у районах області, проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо питань, пов'язаних з НАТО, ЄС та СОТ. Учасники конференції ухвалили рішення про участь партії у Коаліції національної єдності до тексту Угоди про створення Коаліції національної єдності та надання гарантій виконання цих положень (інакше буде підтримана позиція про перехід партії в опозицію).

У жовтні у м. Вінниці відбулася XXI конференція обласної організації УРП «Собор». У роботі конференції взяв участь та виступив голова партії, народний депутат України А. Матвієнко, який зробив основний акцент на питаннях пошуку шляхів до об'єднання правих та правоцентристських політичних сил, створення широкої парламентської коаліції, якісного підбору членів партії.

Під час X конференції обласного відділення Партії регіонів, в якій взяли участь народні депутати України Анатолій Антеюк, Володимир Слободянюк, Григорій Калетник, основний акцент вони робили на аналізі суспільно-політичної ситуації як в Україні, так і в області. Обговорювалися завдання щодо посилення партійного впливу на вирішення проблем соціально-економічного розвитку регіону. За результатами роботи конференції ухвалено рішення щодо посилення роботи депутатських фракцій та груп, сприяння виконанню завдань соціально-економічного розвитку Вінницької області.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ, НА ЯКИХ АКЦЕНТУВАЛА УВАГУ ВЛАДА

Основні проблеми, на яких зосереджувала увагу влада області, можна зарахувати до різних сфер, зокрема до соціальної, економічної, культурної, промислової та інших. Неабияку роль керівництво області відводило залученню іноземних інвестицій. Станом на 1 січня 2007 р. з початку інвестування в

економіку області залучено 92,9 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що на 17,4 % більше, ніж було на початок 2006 р.

У 2006 р. обсяг залучених в економіку області прямих іноземних інвестицій становив майже 14 млн дол. США.

Основними галузями економіки, до яких надійшли іноземні інвестиції, залишаються: харчова та переробна промисловість (34,1 %), хімічна (23 %), оптова торгівля (19,5 %), сільське господарство (14 %).

Найбільші обсяги іноземних інвестицій внесено в економіку таких регіонів: м. Вінниця — 31,5 млн дол. США (36 % від загального обсягу), Вінницький район — 19,5 млн дол. США (22,3 %), м. Ладизжин — 11,6 млн дол. США (13,2 %), Барський район — 5,6 млн дол. США (6,4 %).

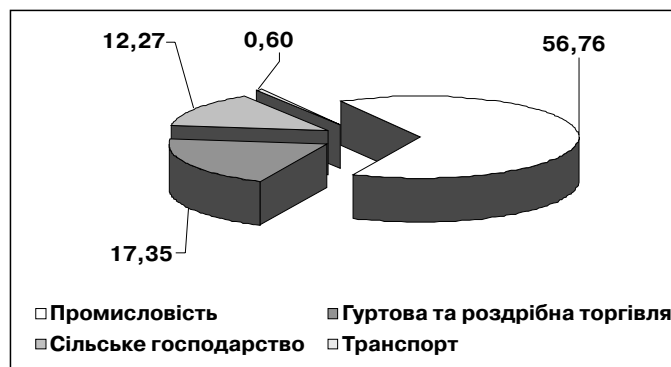
Протягом 2006 р. на ринку праці області переважали позитивні тенденції. Значною мірою цьому процесу сприяло успішне виконання встановлених на 2006 р. завдань зі створення робочих місць. Рівень виконання визначеного в області річного завдання становив 155 % — створено майже 38 тис. робочих місць, укомплектованих кваліфікованою робочою силою.

Позитивний вплив мала реалізація заходів щодо легалізації в області тіньової зайнятості населення, в результаті чого виявлено численні факти неоформлення належним чином трудових відносин між найманими працівниками та суб'єктами господарської діяльності у різних галузях економіки, здійснення торговельної діяльності без державної реєстрації та деякі інші порушення чинного законодавства. Усунення цих порушень сприяли збільшенню рівня офіційної зайнятості населення, посиленню соціального захисту населення, погашенню заборгованості із заробітної плати, збільшенню надходжень до місцевих бюджетів.

В області запроваджувалися активні форми сприяння зайнятості, якими охоплено 81,1 тис. незайнятих осіб, або 69,5 % їх чисельності на обліку в службі зайнятості, що за результативністю дорівнює 3-му місцю серед регіонів України (у 2005 р. — 78,8 тис. осіб та 64,7 %). Утому числі працевлаштовано 46,3 тис. незайнятих громадян, що на 2,2 тис. більше, ніж у 2005 р. При цьому до продуктивної праці повернулося 20,3 тис. сільських безробітних (за 2005 р. — 18,2 тис.). До професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації долучено 8,9 тис. безробітних, що на 0,3 тис. більше, ніж у 2005 р. Рівень виконання завдання — 102 %. Забезпечено тимчасову трудову діяльність 25,9 тис. незайнятих громадян на оплачуваних громадських роботах.

Протягом минулого року було введено в дію 4 школи — у мікрорайоні Пирогово у Вінниці на 420 учнівських місць, у районному центрі Тростянець — на 640 місць, у селах — Носівці Гайсинського району, Славне Липовецького району на 150 місць. Вінницька область є єдиною в Україні, де протягом року відкрито 4 нових школи, адже в більшості областей йде тенденція до їх закриття або скорочення.

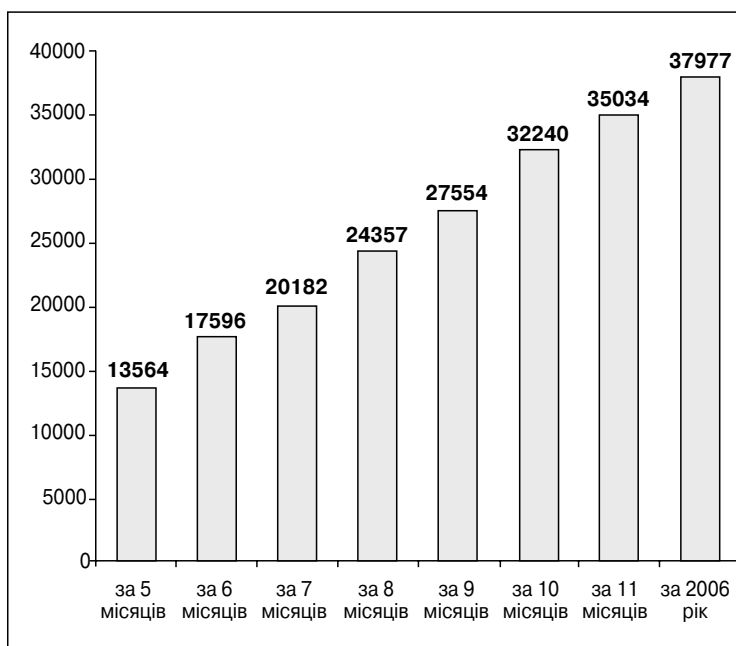
У 2006 р. в області введено понад 1 300 км газових мереж. На це було витрачено 138 млн грн. Цікавою є структура вкладених коштів: державний бюджет —

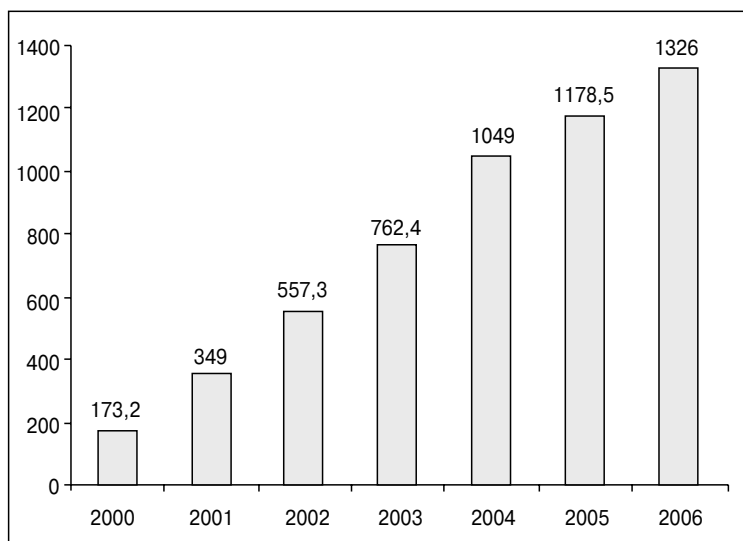
Мал. 1.
Галузева структура іноземних інвестицій залучених в економіку Вінницької області на 01.10.2006 року, млн дол.США.

16 млн грн, обласний бюджет — 12 млн, решта — це кошти людей. Проведено газопровід у такі населені пункти, як Антонівка, Ходаки, Слобода Ходацька Барського району, Стодульці Жмеринського району, Медвідка і Лаврівка Вінницького району, Кіблич і Мелешків Гайсинського району, Пустоха, Пиковець, Рубанка та Юрівка Козятинського району, Сокилець Немирівського району, Погребище Друге та Черемошне Погребищенського району, Степанівка Теплицького району, Суворовське та Холодівка Тульчинського району, Сьомаки і Сербанівка Хмельницького району та ряд інших населених пунктів.

Поряд із нарощуванням темпів газифікації влада Вінниччини шукає енергетичний замітник, адже ціна на газ зростає, і займається кількома проектами, що

Мал. 2.
Стан виконання програми зайнятості в частині створення нових робочих місць.

Мал. 3.
Введення в експлуатацію
газових мереж, км.

стосуються альтернативної енергетики та енергозбереження на відновлювальних джерелах енергії. У 2006 р. встановлено дві котельні установки у сільських школах, що працюють на тюкованій соломі: 7 установок на нетрадиційному паливі (солома, відходи деревини, соняшникове лушпиння) вже ефективно працюють. Альтернативні джерела енергозбереження вже діють в Мурованокуріловецькому та Липовецькому районах.

Досить важливою проблемою для вінничан стала молочна війна між Україною та Росією, в якій найбільше постраждали селяни регіонів. Влада області шукала різні способи, аби зрушити з мертвої точки цю проблему, адже Вінницька область — це область передусім аграрна.

На дещо інших проблемах акцентувала свою увагу місцева влада. Аналіз передвиборної програми сьогорднішого міського голови Вінниці Володимира Гройсмана, який зосереджує увагу та реалізовує свою програму відповідно до передвиборних обіцянок, свідчить, що фактично усі пункти програми або вже виконуються, або ж перебувають у процесі розроблення і планування. Володимир Гройсман очолив рейтинг найуспішніших мерів нашої держави за підсумками анкетування, проведеного Комітетом виборців України.

У рамках проекту «Економічний розвиток міст України», що фінансується USAID, експертною групою та представниками громади, було розроблено та на засіданні міської ради затверджено Стратегічний план економічного розвитку міста Вінниці, який формує перспективу розвитку території, включає основні заходи економічного розвитку та сприяє системі залучення іноземних інвесторів. Наступним містом-реципієнтом програми стало місто Могилів-Подільський.

У рамках впровадження етапів виконання Стратегічного плану економічного розвитку міста Вінниці за технічної форми підтримки Міжнародного фонду «Відродження» реалізоване впровадження моделі електронного врядування в межах територіальної

громади м. Вінниці, що сприяє демократизації процесів та формуванню механізмів доступу громадськості до регуляторної та самоврядної політики місцевої влади.

Протягом року було вирішено ряд нагальних проблем вінничан:

- Освітлення вулиць із встановленням нових ламп, що заощаджують електроенергію.
- Капітальний ремонт вулиць та доріг. У липні 2006 р. розпочався капітальний ремонт основних вулиць міста. Конкурс на його виконання виграло вінницьке підприємство «Агропромшляхбудіндустрія», його працівники застосовують перевірену в Європі технологію ремонту доріг — щєбнево-мастичний асфальт, що дає змогу збільшити термін експлуатації доріг у 2–3 рази. До кінця 2006 р. було відремонтовано 25 км, на що витрачено 20 млн грн із муніципального займу.
- Заміна старої трамвайної колії на «оксамитову» на вул. Соборній здійснюється за наміченим планом, і до 20 жовтня роботи планується завершити.
- Встановлення обладнання на 28 дитячих майданчиках.
- Ліквідація 155 стихійних сміттєзвалищ.
- Встановлення 250 металевих смітників на тротуарах для покращення санітарного стану території міста.
- Покращення санітарного стану міста в поточному році завдяки закупівлі і розміщенню 780 пластмасових євроконтейнерів і 9 нових сміттєвозів.
- Введення нової тролейбусної лінії «Ринок «Урожай» — Аграрний університет» довжиною 3,8 км.

Окрім вищезгаданих проблем, на яких зосередила увагу влада міста Вінниці, були й інші, до яких місцеве населення поставилося по-різному. Неабиякого розмаху набула проблема ліквідації стихійних ринків і «організованих ринків» у центрі міста, які вже не один рік є «візитною картою» міста. На думку торговців, міська рада вирішила не чекати створення нових місць для торгівлі, тому силами міліції була проведена операція з виселення торговців з вулиць. 31 травня «стихійники», протестуючи проти сесії міськради про ліквідацію 27 майданчиків стихійної торгівлі по всьому місту, вийшли на вулиці міста та перекрили рух транспорту на проспекті Коцюбинського і вулиці 50-річчя Перемоги. А ближче до вечора в центрі, біля міської ради, лунали навіть погрози, що перекриють залізничні колії, тоді скандал набере міжнародного масштабу. Але до цього не дійшло. Міліція заповонила проспект Коцюбинського, щоб не допустити торгівлі. Протистояння міської влади та торговців розпочалося.

Кілька днів міліціонери чергували вздовж вулиці Коцюбинського, перешкоджаючи торговцям знову зайняти місця, а працівники зеленого господарства поспіхом перекопували землю і саджали квіти, аби обгородити проспект. Заступник міського голови Анатолій Ворона пообіцяв, що нові робочі місця будуть створені протягом 3 місяців. Як результат — понад 500 торговців вийшли на вулицю і зупинили рух транспорту на кілька годин, а біля міської ради постійно перебували групи пікетників. Але в цій про-

блемі був і інший аспект, який певною мірою став каталізатором змін із вирішення болючого питання для вінничан — стихійних ринків. Зокрема, жителі багатоповерхових будинків, що знаходяться поруч із ринком, а також представник комітету захисту прав власників житла від правозахисної громадської організації «Аза» Лариса Правосудова, назвали проблему ринків під багатоповерхівками проблемою «Титаніка», адже «ракушки» для торгівлі вже заповнили усі можливі проїзди, а найголовніше те, що вони стоять на пожежних гідрантах. Жодна пожежна драбина не досягає будинку з проспекту, під'їзди заблоковані контейнерами для торгівлі.

«Ми очікували будь-якої реакції, — коментує ситуацію міський голова Володимир Гройсман, — я не хочу, щоб вважали, що Вінниця — це суцільний базар. У нас є дві категорії стихійної торгівлі: з рук у невстановлених місцях — це тротуари, зелені зони, паркани і «ракушки». Проблема торгівлі з рук має бути вирішена найближчим часом, і ми ухвалили рішення заборонити її. Я хочу, щоб наші тротуари були вільні, і щоб люди могли нормально по них ходити. Інша справа — «ракушки», які розміщені по всьому місту, в тому числі, і на проспекті Коцюбинського. Їх переведемо на Муніципальний ринок, коли завершимо його будівництво. Ми для торгуючих повинні створити альтернативу, щоб їм було вигідно перейти, і ми її створимо.

Отже ми зробимо проспект таким, який він був 10–15 років тому. Більшість вінничан сьогодні підтримують дії влади і, більше того, ми всі хочемо, щоб наше місто було чистим. Я впевнений, що ми діємо у правильному напрямку».

ВІДКРИТІСТЬ/ЗАКРИТІСТЬ ВЛАДИ

Вінницька обласна рада вирішила провести громадські слухання щодо бюджету регіону на 2007 р. Слухання відбулися у другій декаді грудня, і це, на думку керівників області, дало змогу облраді зробити бюджетний процес більш прозорим і зрозумілим.

«Люди повинні знати, на що витрачають їхні гроші, яку суму область може витратити на охорону здоров'я й на які саме статті: харчування хворих, ліки або купівлю рентгенівського апарату, устаткування, що не оновлювалося 15 років». Наразі над проектом обласного бюджету 2007 р. працює робоча група із представників виконавчої влади, органів самоврядування, бізнесу, економістів провідних вінницьких вузів. Робоча група на підставі контрольних цифр, наданих області Міністерством фінансів, напрацювала пропозиції з основ дохідної й видаткової частин облбюджету 2007 р., а також критичні документи щодо негативних тенденцій, які будуть винесені на громадські слухання й дадуть змогу оптимізувати формування основного фінансового документа області на наступний рік. До речі, на громадські слухання будуть запрошені керівники районних рад і держадміністрацій, мери міст області.

1 грудня 2006 р. Вінницький міський голова Володимир Гройсман затвердив своїм розпорядженням «Кодекс поведінки службовців місцевого самоврядування Вінницької міської ради». За його словами,

«такий крок допоможе підвищити рівень довіри городян до міської влади, а також посилити персональну відповідальність працівників мерії за належне виконання професійних обов'язків». Мер переконаний: *«Після введення в дію цього документа, порушень ділової та професійної етики серед державних службовців буде менше, робота міськради стане більш відкритою й прозорою. А в міськраді залишаться ті службовці, які можуть і хочуть працювати з людьми по-людськи».* Загалом же Кодекс розроблений на основі «Загальних правил поведінки державного службовця» і є обов'язковим для всіх чиновників Вінницької міської ради. Відтепер кожен службовець мерії позбавлений права грубіянити відвідувачу, бо зобов'язаний *«виявляти щире зацікавлення, доброзичливість стосовно громадян та колег, бути коректним під час отримання інформації, використовувати її, сповідуючи принцип конфіденційності, щоб не зашкодити громадянам».* Окрім того, кожного чиновника тепер суворо питатимуть про якість розгляду звернень громадян і відслідковуватимуть, аби із цим розглядом не зволікали. Цікаво й те, що чиновникам у Кодексі рекомендується вести здоровий спосіб життя, підтримувати фізичну та психологічну форму *«...бути врівноваженим та спокійним, не допускати проявів неввічливості та неухважності».*

Вінницьким чиновникам категорично заборонено під час спілкування принижувати відвідувачів, підставляти під удар репутацію колег та городян, надавати комусь незаконні привілеї, брати хабарі чи подарунки. А ще службовці позбавлені права запізнюватися на роботу, ділові зустрічі та порушувати діловий стиль в одязі. За порушення норм поведінки, передбачених цим Кодексом, службовці міської ради нестимуть відповідальність, передбачену законодавством. Рішення про покарання винних прийматиме міська Комісія з питань етики в 10-денний термін. Саме вона буде розглядати скарги на некоректну поведінку державних службовців, залучатиме свідків, а також розглядатиме спростовуючі документи. Якщо чиновник двічі порушив Кодекс, йому оголошується попередження. Ще раз — догана. Якщо ж у службовця більше трьох доведених грубих порушень, Комісія з етики має право внести пропозицію про звільнення службовця.

Досить ефективною та відкритою для громадськості є робота голови обласної ради. Щомісяця, першої та третьої середи, голова Григорій Заболотний проводить особистий прийом громадян. Найбільше звернень — з питань газифікації, земельних і майнових паїв, матеріальної допомоги. Варто зазначити, що зростає кількість колективних звернень, які стосуються реконструкції доріг, облаштування громадських місць, ремонту шкіл. А це є свідченням росту суспільної свідомості. Прийом громадян проходив із залученням юристів юридичного відділу обласної Ради, представників засобів масової інформації. Рішенням обласної Ради введено нову форму спілкування — виїзні прийоми громадян у районах.

Кожної другої та четвертої середи місяця особистий прийом громадян проводить заступник голови обласної Ради Віктор Вікалюк. Найбільше звернень з питань допомоги у вирішенні питань матеріаль-

ного забезпечення, працевлаштування, газифікації, оренди земельних та майнових паїв. Кожне звернення було розглянуте, і було поставлене завдання перед відповідними службами для виконання у зазначений строк.

КОРУПЦІЯ

Одразу після встановлення офіційних результатів голосування обрані голови міських, сільських та селищних рад приступили до виконання своїх професійних обов'язків. Кожен з них до того обіймав певну посаду, а за чинним законом протягом місяця з дня офіційного оприлюднення результатів голосування мусить звільнитися. 11 квітня 2006 р. відбулася сесія Жмеринської міської ради, на якій Віктора Жеребнюка було оголошено міським головою, після чого він прийняв присягу і став державним службовцем. Але протягом місяця він так і не написав заяви на звільнення та до кінця року поєднував посади мера та голови наглядової ради закритого акціонерного товариства «Жмеринський тютюново-ферментний завод».

Наприкінці 2006 р. проти нього було відкрито справу. Суддя Жмеринського міського суду Л. Ю. Синько ухвалила рішення щодо «дострокового припинення повноваження міського голови», Вінницький обласний апеляційний суд ухвалив і визнав рішення суду першої інстанції, але було порушено процедуру самовідводу судді. Наразі справу повернуто на перегляд до першої інстанції, але вже до іншого міста, а ухвалу про усунення від виконання обов'язків скасовано.

Окрім того, на період судового розгляду мер міста передав свої повноваження першому заступнику міського голови, порушивши цим чинне законодавство, адже такі обов'язки має виконувати секретар. Незважаючи на ці всі судові баталії, міський голова продовжує виконувати свої обов'язки.

Вияви хабарництва та корупційні справи протягом останнього року перетворилися на невідчепний шлейф діяльності місцевої влади та керівників місцевих підприємств. Оперативники УБОЗу затримали під час отримання хабара в сумі 18 тис. дол. США директора сільськогосподарського виробничого кооперативу в Калинівському районі. Солідну суму в доларах протягом останніх двох місяців чоловік вимагав у представників міжнародного релігійного благодійного фонду за надання письмової відмови від користування земельною ділянкою площею 8,7 га. *Зазначена ділянка, яка перебувала в оренді сільгоспідприємства, була необхідна фонду для створення центру реабілітації для алко- та наркозалежних осіб*, — розповів начальник УБОЗ УМВС полковник міліції Володимир Соляр.

Після надходження оперативної інформації щодо нечистого на руку керівника «убозівці» провели ряд заходів, які дали змогу затримати зловмисника, коли він отримав пачку грошей зі зрадливою поміткою «хабар». Все це відбувалося на території господарства. Директор ніяк не сподівався на такий перебіг подій. Тепер він перебуває під арештом у слідчому ізоляторі. За цим фактом прокуратурою Вінницької області порушено кримінальну справу за ознаками злочину,

передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України — одержання хабара в особливо великих розмірах.

Співробітники відділу по боротьбі з економічними злочинами УМВС в області затримали «на гарячому» посадовця вінницької приватної фірми, яка займалася виготовленням проектної документації. Про це повідомив керівник згаданого відділу УМВС підполковник міліції Юрій Черкес. Прискорення отримання таких документів, необхідних для зведення житлового будинку, коштувало підприємству-замовнику 30 тис. грн. Саме таку суму вимагав та отримав нечистий на руку посадовець. У момент отримання грошей він був затриманий оперативниками.

ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

Протягом 2006 р. судова система в Україні, і зокрема на Вінниччині, не зазнала суттєвих змін для покращення та забезпечення прав громадян на судовий захист. Але й у цій сфері є певні позитивні зрушення. Так, з 1 червня стали доступними рішення Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів, апеляційних та місцевих господарських судів, а з 1 липня 2006 р. — рішення загальних місцевих судів. Рішення розміщуються на офіційному веб-порталі судової влади, а ведення єдиного державного реєстру судових рішень покладено на Державну судову адміністрацію України. Раніше особа, яка не брала участі у судовому процесі, але залежала від його результату, не могла ознайомлюватися з рішенням суду. Тепер це стало можливим.

На веб-сторінці немає жодних даних, за якими можна було б ідентифікувати людину: імен, прізвищ, адрес, номерів телефонів та номерів авто — замість цього застосовується цифрова символіка. А от прізвище судді, імена посадових осіб, які, виконуючи свої повноваження, беруть участь у судовому процесі, зазначаються.

Більшість вінничан не звертається до суду, оскільки не знає самої процедури звернення та ведення справи, є частина таких, які впевнені, що рішення суду буде несправедливим, бо суд від початку корумпований, до того ж сам судовий процес є дороговартісним, окрім того, судді мають низький моральний та професійний рівень. Але, незважаючи на ці перешкоди, що примушують населення звертатися в суд як до останньої інстанції, що встановить справедливість, тішить той факт, що українці все частіше почали відстоювати свої права в Європейському суді з прав людини. Зокрема справа двох вінничан має позитивну ухвалу.

У квітні — травні 2006 р. у судах міста розглядалися загалом політичні справи, а також ті, що стосувалися виборів, офіційно встановлених результатів волевиявлення виборців. Першою, хто став на шлях боротьби з фальсифікацією, була НДП, до неї приєдналися представники партії «Віче», блоку Наталії Вітренко «Народна опозиція», блоку «Пора-ПРП», партії «Третя сила», блоку Юрія Кармазіна і два кандидати на посаду мера — Костянтин Саркісов, висунутий блоком Наталії Вітренко, та Сергій Щетинін, самовисуванець, в. о. директора «Хімпрома».

13 квітня 2006 р. в обласному Апеляційному суді м. Вінниці розглядалася справа за позовом блоку «Не Так!» про перерахунок результатів голосування виборів до Вінницької міськради. 7 квітня три судді Ленінського районного суду м. Вінниці — Сало, Кроль та Механишин — прийняли свого роду сенсаційне рішення про «перерахування голосів виборців на виборах до міськради без врахування недійсних бюлетенів та голосів «проти всіх». Іншими словами, на вимогу опозиційного блоку «Не Так!» суд зобов'язав комісію визначати 3 % бар'єр від 166 тис., а не 184 тис. міських виборців. Тобто 4,5 тисячі недійсних та 14 тисяч «проти всіх» голосів від загальної суми судді вирішили відкинути і рахувати за формулою «Не Так!»

Три «переможці» виборів до міськради — БЮТ, «Наша Україна» та Соцпартія — оскаржили рішення

райсуду в Апеляційному суді. У разі перерахунку всіх голосів «тимошенківці» та комуністи втратять по одному мандату на користь «нетаківців», і цей прецедент може почати процедуру визнання виборів «не такими» по всій Україні. Колегія Вінницького обласного Апеляційного суду на чолі з суддею Чуприною винесла пізно ввечері чіткий і однозначний вердикт: рішення Ленінського суду скасувати, апеляцію БЮТ, НСНУ і СПУ задовольнити, голоси виборчому не перераховувати.

Ще однією проблемою поствиборчого періоду стала «судова війна» між кандидатами на посади сільських, селищних та міських голів шляхом оскарження результатів виборів. Основним методом такої боротьби стали рішення суду про перерахунок виборчих бюлетенів відповідними виборчими комісіями.

ВИСНОВКИ

1. За результатами виборів до ВРУ у Вінницькій області перемогли 6 політичних сил, більшість голосів отримав Блок Юлії Тимошенко (33,39 %).
2. Перевага БЮТ у результаті виборів спостерігається і на місцевому рівні: більшість депутатів Вінницької обласної та міської ради є представниками цього блоку.
3. Головами 27 районних рад обрано представників БЮТ — 9, НСНУ — 6, НП — 6, СПУ — 5, ПРУ — 1.
4. Незважаючи на перевагу БЮТ у більшості рад, на першій сесії Вінницької обласної ради більшість голосів було обрано голову ради Григорія Заболотного, представника СПУ, секретарем Вінницької міської ради було обрано представника НСНУ Сергія Моргунова.
5. Вінницька область представлена у Верховній Раді України таким чином: Партія регіонів — 3 депутати: Володимир Слободянюк, Григорій Калетник, Ігор Кальніченко; Народний Союз «Наша Україна» — 2 депутати Петро Порошенко та Микола Одайник; БЮТ — Олена Вітенко та Сергій Глусь; СПУ — Іван Бондарчук.
6. В області станом на 1 лютого 2007 р. зареєстровано 120 обласних організацій політичних партій. Більшість із них були зареєстровані у передвиборчий період. Такими, що мають вплив на суспільно-політичні процеси регіону в післявиборчий період, є обласні організації: СПУ — понад 14 тис. членів, ПРУ — 19 тис., ВО «Батьківщина» — 16,6 тис., НСНУ — 10 тис., КПУ — до 6 тис.
7. Протягом звітнього періоду керівництво області акцентувало свою увагу на вирішенні таких питань: залучення іноземних інвестицій, створення нових робочих місць, газифікація області, будівництво шкіл, впровадження альтернативної енергетики та енергозбереження, вирішенні «молочної війни» між Україною та Росією.
8. Місьцеве керівництво Вінниці звернуло увагу на вирішення таких проблем: освітлення вулиць; капітальний ремонт вулиць та доріг; заміна старої трамвайної колії на «оксамитову» по вул. Соборній; встановлення обладнання на 28 дитячих майданчиках; ліквідація 155 стихійних сміттєзвалищ; введення нової тролейбусної лінії; ліквідація стихійних ринків.
9. Вінницька обласна рада провела громадські слухання щодо бюджету регіону на 2007 р.
10. Вінницький міський голова Володимир Гройсман затвердив своїм розпорядженням. «Кодекс поведінки службовців місцевого самоврядування Вінницької міської ради».
11. У квітні — травні 2006 р. у судах міста в цілому розглядалися політичні справи, а також ті, що стосувалися виборів, офіційно встановлених результатів волевиявлення виборців. Так, позови до місцевих судів були подані від Народно-демократичної партії, партії «Віче», Блоку Наталії Вітренко «Народна опозиція», Блоку «Пора-ПРП», партії «Третя сила», Блоку Юрія Кармазіна і двох кандидатів на посаду мера міста Вінниці — Костянтина Саркісова та Сергія Щетиніна.
12. Проблемою поствиборчого періоду стала «судова війна» між кандидатами на посади сільських, селищних та міських голів шляхом оскарження результатів виборів. Основним методом такої боротьби стали рішення суду про перерахунок виборчих бюлетенів відповідними виборчими комісіями.

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

ЗАХОДИ ТА ФОРМИ ВПЛИВУ НУО НА ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТІ

У розвиненому громадянському суспільстві, до якого прямує Україна, все активніше функціонують об'єднання громадян. До них належать політичні партії, громадські організації, рухи, конфесії та інші форми об'єднання, які разом з громадянами становлять структуру громадянського суспільства. В основу його концепції покладено розв'язання проблеми взаємин людини з політичною владою, суспільства з державою.

Становлення інституцій громадянського суспільства на рівні регіону відбувається завдяки діяльності громадських організацій, змістом якої є реалізація інтересів окремих груп населення та прав особи. Тому державні органи змушені враховувати ці інтереси при розробленні та проведенні державної політики.

У Вінницькій області зареєстровано 173 громадських об'єднання, які можна розподілити на кілька груп: 34 ділових (інвестиційні, кредитні, спілки споживачів) (19,7%), 30 громадсько-політичних (17,3%), 28 спортивних (16,2%), 26 професійних (15%), 22 культурно-просвітницьких (12,7%), 16 медичних (9,2%), 10 об'єднань інвалідів (5,8%), 7 молодіжних (4,1%). В області зареєстровано 1 464 громадські організації, серед них 374 обласних організації зареєстровано як юридичні особи та 128 легалізовано шляхом повідомлення. Значна частина громадських утворень орієнтується на роботу з фінансовими донорами — міжнародними благодійними фондами, державними структурами, підприємствами та фінансовими установами.

Кількість легалізованих об'єднань громадян, зареєстрованих органами виконавчої влади області та підрозділами Міністерства юстиції України, порівняно з минулим роком зросла на 7,6% і становить на початок року 11,7 тис. Серед об'єднань громадян 86,3% (10 129) — осередки політичних партій, 13,7% (1 602) — громадські організації. Крім того, в області зареєстровано 166 благодійних громадських організацій (об'єднань, фондів тощо) і 4,5 тис. — профспілкових.

У структурі громадських організацій за спрямуванням та видами діяльності у 2006 р. кожна сьома — оздоровча, фізкультурно-спортивна та професійної спрямованості, кожна восьма — об'єднання ветеранів та інвалідів, кожна дев'ята — молодіжна організація. На Вінниччині діє 57 (3,6%) жіночих організацій та 62 (3,9%) організації національних та дружніх зв'язків, 48 (3%) — освітніх і культурно-виховних організацій, 31 (1,9%) — науково-технічне товариство і творче об'єднання, 28 (1,7%) — об'єднань із захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС, 44 (2,7%) — об'єднань охорони природи (екологічних), 30 (1,9%) — дитячих. Серед інших громадських організацій (464) — правозахисні та бізнес-асоціації тощо.

Найбільше зареєстровано об'єднань в обласному центрі. На початок року виконкомом Вінницької міської ради зареєстровано 353 громадські організації. Обласним управлінням юстиції зареєстровано 662 об'єднання, з них 129 осередків політичних партій та 533 громадські організації. Міським управлінням юстиції зареєстровано 910 осередків політичних партій.

Серед найбільш стабільних та ефективно діючих організацій третього сектору слід назвати правозахисні організації: Подільський центр прав людини, який активно діє на території Вінниччини з 1995 р., і на сьогодні в Брацлаві, Немирові, Тульчині, Хмільнику, Піщанці, Іллінцях, Шаргороді та Мурованих Курилівцях діють його правозахисні групи Подільського центру прав людини; Вінницька правозахисна група, що існує вже понад 5 років, є однією з найвпливовіших правозахисних організацій України. Вона спроможна певним чином впливати, а подеколи й тиснути на владу, зокрема на представників силових структур, установи охорони правопорядку, військові підрозділи. В активі цієї організації — кілька виграних судових справ, зокрема справа «манту» та «лікарняний листок».

Серед громадських організацій професійного спрямування можна виділити найактивніші: Асоціація пенсіонерів «Поділля», яка у м. Вінниці 6 березня 2007 р. провела благодійний бал, а зібрані кошти планує використати на соціальну програму створення Банку прокату допоміжного медичного інвентарю і тренажерів для людей похилого віку.

Бізнесові громадські організації: Асоціація сприяння жіночому підприємництву. Основна місія Асоціації — розвиток жіночого підприємництва в селах Вінницької області для подолання жіночої бідності, покращення якості життя сільських громад шляхом навчання сільських жінок основам підприємництва та маркетингу, надання консультативної допомоги з ведення бізнесу, допомоги жіночим сільським громадам у заснуванні мікропідприємства, налагодження мережі співпраці та взаємопідтримки цих мікропідприємств, підтримка розвитку мікропідприємств для сільських жінок з низькими доходами.

НАЙРЕЗОНАНСНІШІ ІНІЦІАТИВИ ТА ПОДІЇ ЗА УЧАСТІ НУО

Гострих соціальних проблем, які могли викликати посилення соціально-політичної напруги в області, не спостерігалось. Певне невдоволення діяльністю керівництва облдержадміністрації та її структурних підрозділів виявляв лідер громадської організації «Чумацький шлях» Сергій Чумак, який у своїх виступах необгрунтовано критикував діяльність керівництва облдержадміністрації, обласної та міської ради, керівників управлінь науки і освіти, охорони здоров'я і курортів. Але заяви Чумака не викликали суспільного резонансу і не мали підтримки серед громадськості регіону.

У м. Жмеринка представники міської організації прогресивних соціалістів проводили збір підписів на підтримку акції «Територія без НАТО» та з приводу надання російській мові статусу другої державної, але значної підтримки серед населення не отримали.

26 червня біля приміщення облдержадміністрації 15 представників громадської організації «Батьки вбитих дітей» провели акцію протесту з метою заміни керівництва прокуратури та суду з причини затягування кримінальних справ та винесення не досить суворих вироків за вбивство їхніх дітей.

Неабиякий вплив на громадські організації та інші форми об'єднань справило підвищення тарифів для населення. Вмить ця проблема стала масовою, і досить гарним та влучним моментом для різних піар-акцій. 21 червня відбулася конференція активу профспілок області. У заході взяли участь голова обласної ради Григорій Заболотний та голова обласної державної адміністрації Олександр Домбровський. Єдиним питанням порядку денного було питання про участь у всеукраїнській акції протесту проти зміни тарифів на електроенергію та газ, які не узгоджувалися з профспілками. На завершених заході було ухвалено Звернення профспілкового активу Вінницької області до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, де зазначені вимоги: скасувати усі рішення щодо підвищення цін і тарифів для населення; терміново затвердити узгоджений з профспілками комплекс соціального захисту населення.

Незважаючи на ці звернення та вимоги, 27 червня Федерація профспілок Вінниччини організувала виїзд електропотягом та 41 автобусом 2 975 осіб, представників всіх міст і районів області для участі в акції протесту в місті Києві. Метою акції було скасування рішень Кабінету Міністрів України щодо підвищення тарифів для населення на природний газ, електроенергію, проїзд у залізничному транспорті, послуги телефонного зв'язку без належних упереджувальних заходів соціального захисту. Керівництво профспілок області наголошувало, що в разі невиконання їхніх вимог протягом тижня — двох, буде оголошено передстрайковий стан, та розпочато підготовку до всеукраїнського страйку.

8 грудня у Вінниці відбулось урочисте зібрання (з'їзд) Міжнародної громадської організації «Вінницьке земляцтво у м. Києві» та керівництва області. У зустрічі активу взяли участь найвідоміші політичні і громадські діячі Вінниччини. На урочистостях голова обласної Ради Григорій Заболотний зачитав учасникам з'їзду привітання від Голови Верховної Ради Олександра Мороза. Завершилося зібрання концертною програмою.

ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ

Діяльність громадських організацій, як правило, оцінюється позитивно, оскільки вона надає політичній системі більш представницького характеру. Проте функціонування громадських організацій породжує для демократії і певні проблеми, оскільки вони репрезентують окремі, іноді досить егоїстичні,

інтереси певних груп населення, що за пасивності більшості громадян може в деяких випадках поставити під загрозу інтереси спільноти загалом.

Для підтримки ініціатив громадських організацій головним управлінням з питань внутрішньої політики, у справах ЗМІ та зв'язків з громадськістю в 2006 р. проведено два етапи конкурсу програм громадських організацій, спрямованих на консолідацію громадськості навколо утвердження української державності та розбудови громадянського суспільства. На підтримку програм громадських організацій з обласного бюджету виділено 200 тис. грн. У конкурсі взяли участь 33 громадських об'єднання, з них 18 громадських організацій перемогли та отримали фінансування.

№ з/п	Місто/район	1996 р.	2006 р.
1	Вінницька область	342	1 464
2	м. Вінниця	168	811
3	м. Ладизин	-	42
4	Барський	6	39
5	Бершадський	7	19
6	Вінницький	2	3
7	Гайсинський	14	39
8	Жмеринський	6	49
9	Іллінецький	9	23
10	Калинівський	4	26
11	Козятинський	7	8
12	Крижопільський	4	30
13	Липовецький	6	14
14	Літинський	9	27
15	Могилів-Подільський	21	54
16	Мурованокриловецький	4	15
17	Немирівський	4	41
18	Оратівський	-	7
19	Піщанський	2	14
20	Погребищенський	2	11
21	Теплицький	-	16
22	Тиврівський	2	18
23	Томашпільський	7	18
24	Тростянецький	11	15
25	Тульчинський	17	37
26	Хмільницький	8	20
27	Чернівецький	4	11
28	Чечельницький	2	20
29	Шаргородський	9	10
30	Ямпільський	7	27

Таблиця 2.
Співвідношення чисельності громадських організацій та об'єднань обласного центру та районів і міст області.

Аналізуючи подану таблицю, можна зробити такий висновок: понад 55 % громадських організацій знаходяться у місті Вінниці, за останні 10 років чисельність зросла майже у 5 разів, що свідчить про розбудову демократичного громадянського суспільства. Що стосується районних організацій, то тут ситуація децю інша. Найбільш активними та дієвими районами є: Барський, Гайсинський, Жмеринський, Могилів-Подільський, Немирівський, Тульчинський та місто Ладижин Тростянецького району. ГО цих районів беруть активну участь у конкурсах, що фінансуються як з обласного бюджету, так і з міжнародних фондів. Є ряд інших районів, де ситуація у розбудові громадянського суспільства бажає кращого. За останнє десятиріччя в таких районах, як Вінницький, Козятинський, Тростянецький і Шаргородський кількість організацій не зростала, а у деякі роки навіть спадала.

У 2006 р. зросла політична активність населення області. Так, порівняно з минулим роком, кількість осередків політичних партій зросла на 7,3 %, а порівняно з 1995 р. — у 156 разів. Найбільше зростання осередків політичних партій відбулося у м. Ладижині — в 1,7 рази, у Бершадському районі — в 1,4 рази, у м. Могилів-Подільському — в 1,1 рази. Таке зростання кількості зареєстрованих осередків політичних партій прямо залежить від ролі, відведеної їм Законом України «Про вибори народних депутатів України».

Порівняно з минулим роком кількість громадських організацій зросла на 9,5 %. Найбільше зростання громадських організацій спостерігалося в Оратівському районі — в 1,4 рази, Липовецькому — в 1,3 рази, Бершадському районі — в 1,2 рази. Одночасно спостерігається скорочення кількості громадських організацій.

У Гайсинському районі зареєстровано 39 громадських організацій. Найбільш чисельними та активними районними громадськими організаціями є ветеранські — Районна організація ветеранів України (М. А. Макаров), Союз інвалідів війни і Збройних Сил (В. О. Карчевський), Районна спілка ветеранів війни в Афганістані (Р. Б. Мушиманський), Рада партизанів і підпільників Гайсинського району (В. О. Карчевський). Активно діють також молодіжна громадська організація «Нова Українська молодіжна організація» (НУМО), «Крок у майбутнє» (М. А. Кирилук), Асоціація підприємців і промисловців (О. С. Жилінський), громадська організація «Захист дітей війни» (К. В. Ільницький). Однією з форм співпраці райдержадміністрації з об'єднаннями громадян є політична консультативна рада, утворена 22 квітня 2005 р. До її складу входять керівники семи районних осередків політичних партій (СПУ, НРУ, ПРП, ВО «Батьківщина», УНП, УРП «Собор», ХДС) та три районні громадські організації («За Україну, за Ющенка», «Майдан», «Наша Україна»), які беруть активну участь у суспільному житті району. Очолює політичну консультативну раду голова райдержадміністрації.

З метою проведення консультацій з громадськістю району з питань соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку при Гайсинській райдержадміністрації утворено наглядову раду. Цей консультативно-дорадчий та наглядовий орган пред-

ставляють авторитетні люди району, керівники підприємств, установ та організацій, ветерани праці.

ІНШІ ФОРМИ СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ

Протягом 2006 р. взаємодія обласної державної адміністрації з політичними партіями, рухами та громадськими організаціями з метою прийняття конструктивних рішень у сфері державного управління політичними процесами на території області реалізовувалася через забезпечення функціонування відповідних консультативно-дорадчих органів.

Політична консультативна рада при обласній раді та облдержадміністрації (входять 64 обласних партійних організації, за 2006 р. проведено 6 засідань політичної консультативної ради. Порівняно з 2005 р.: 57 членів, 9 засідань). За 2005 р. до політичної консультативної ради при обласній раді та облдержадміністрації прийнято 20 партій.

Громадська колегія при облдержадміністрації (входять 26 обласних, міських громадських організацій, за 2006 р. проведено 18 засідань). З часу створення (29 вересня 2005 р.) Громадської колегії проведено 16 її засідань, низку засідань робочих та експертних груп. Кількість членів цього дорадчого органу зросла з 16 до 26 громадських організацій. Громадські колегії створено у 19 районах та 1 місті обласного значення.

Молодіжна рада Вінниччини (входять 18 обласних, міських громадських організацій та представників органів студентського самоврядування, за 2006 р. проведено 15 засідань). Молодіжна рада Вінниччини утворена 5 грудня 2005 р., за 2005–2006 рр. проведено 19 засідань цього дорадчого органу та ряд засідань його робочих груп. Загалом кількість членів Молодіжної ради Вінниччини зменшилася з 24 до 18 громадських організацій. Молодіжні дорадчі органи при райдержадміністраціях не створені. Специфічний молодіжний дорадчий орган існує лише при Вінницькій міській раді.

Координаційна рада громадських організацій ветеранів війни (входять 11 обласних, міських ветеранських організацій, за 2006 р. проведено 5 засідань Координаційної ради громадських організацій ветеранів війни). Відбулося 5 засідань міжвідомчої комісії з питань увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій; 8 засідань редакційних колегій: Книги Пам'яті, Книги Скорботи «Реабілітовані історією»; 4 засідання комісії з мовної політики.

Обласна федерація профспілок відмовилася погоджувати із виконкомом Вінницької міськради нові тарифи на гарячу воду та опалення, які такі вступають у силу з 20 липня. І відсутність «візи» профспілок на цьому «непопулярному» рішенні цілком можна було оскаржити в суді, але 27 червня близько трьох тисяч вінничан чомусь пікетували не міськраду...

«Ми вивели людей на Майдан Києва, а не Вінниці, бо сьогодні цінову політику визначає столиця, — прокоментував ситуацію член виконкому, голова облпрофспілки Володимир Паращук. — Тому спершу протестна хвиля затопила серце України, а місцеві «владики» все одно виконують вказівки згори. Так, є

реальні, а не обіцяні ціни на газ, але й людям треба жити і виживати. І 10-гривнева надбавка до пенсій та мінімальних зарплат гостроти теми не знімає, тому люди вийшли і сказали уряду — ми не бажаємо бути жебраками у власній країні!».

Цікаво, що скаже про суперечку профспілок та уряду суд, який має визначитися, чи можна при зарплаті в 350 гривень сплачувати 300–350 гривень за теплу, із гарячою водою квартиру?

ВИСНОВКИ

1. У Вінницькій області зареєстровано 173 громадських об'єднання. Значна частина громадських утворень орієнтується на роботу з фінансовими донорами — міжнародними благодійними фондами, державними структурами, підприємствами та фінансовими установами.
2. У структурі громадських організацій за спрямуванням та видами діяльності у 2006 р. кожна сьома — оздоровча, фізкультурно-спортивна та професійної спрямованості, кожна восьма — об'єднання ветеранів та інвалідів, кожна дев'ята — молодіжна організація.
3. Найбільше зареєстровано об'єднань в обласному центрі. На початок року виконкомом Вінницької міської Ради зареєстровано 353 громадські організації. Обласним управлінням юстиції зареєстровано 662 об'єднання, з них 129 осередків політичних партій та 533 громадські організації. Міським управлінням юстиції зареєстровано 910 осередків політичних партій.
4. Неабиякий вплив на громадські організації та інші форми об'єднання справило підвищення тарифів для населення. Вмить ця проблема стала масовою і досить гарним та влучним моментом для різних піар-акцій.
5. 27 червня Федерація профспілок Вінниччини організувала виїзд електропотягом та 41 автобусом 2 975 осіб, представників всіх міста і районів області для участі в акції протесту в місті Києві. Метою акції було скасування рішень КМУ щодо підвищення тарифів для населення на природний газ, електроенергію, проїзд у залізничному транспорті, послуги телефонного зв'язку без належних упереджувальних заходів соціального захисту.
6. За останні 10 років кількість громадських організацій зросла майже у 5 разів, що свідчить про розбудову демократичного і громадянського суспільства.
7. Найбільш активними та дієвими районами є: Барський, Гайсинський, Жмеринський, Могилів-Подільський, Немирівський, Тульчинський та місто Ладижин Тростянецького району.
8. За останнє десятиріччя в таких районах, як Вінницький, Козятинський, Тростянецький і Шаргородський, кількість організацій не зростала, а у певні роки навіть спадала.
9. Протягом 2006 р. взаємодія обласної державної адміністрації з політичними партіями, рухами та громадськими організаціями з метою прийняття конструктивних рішень у сфері державного управління політичними процесами на території області реалізовувалася через забезпечення функціонування відповідних консультативно-дорадчих органів, зокрема: Політична консультативна рада при обласній раді та облдержадміністрації, Громадська колегія при облдержадміністрації, Молодіжна рада Вінниччини, Координаційна рада громадських організацій ветеранів війни.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

СТРУКТУРА МЕДІАРИНКУ

ЗМІ можна вважати одним із найдієвіших механізмів впливу на формування громадської думки. Їхнє використання дає змогу ефективно проводити виборчі кампанії, формувати ставлення населення до тих чи інших суспільних питань. Порівняно з минулими роками ситуація в цій сфері істотно покращилася, що позитивно впливає на політичну та соціально-економічну ситуацію в області. Під час парламентських виборів кожна політична сила мала право на висвітлення своєї політичної агітації та розміщення її в ЗМІ. Цим правом скористалися більшість політичних сил і чесно його реалізували через розміщення політичної агітації в друкованих та інших ЗМІ.

Станом на 1 січня 2007 р. видано свідоцтва про реєстрацію 502 друкованих ЗМІ, третина яких вийшла друком у минулому році та мала загальний разовий наклад 2,5 млн примірників. За 2006 р. зареєстровано 33 друковані засоби масової інформації та видано свідоцтва про реєстрацію.

Комунальні друковані ЗМІ:

«Вінниччина» — газета виходить по вівторках, п'ятницях, суботах. Засновник і видавець — обласне комунальне підприємство «Редакція газети Вінницької обласної ради «Вінниччина»». Обсяг — три друкованих сторінки формату А1. Газета позитивно висвітлює роботу державних органів, діяльність перших посадових осіб. Особлива увага приділяється економічно-політичній діяльності обласної ради та голови ОДА. Увага зосереджена на роботі Президента України.

«Подолія» — газета виходить по вівторках, середах, п'ятницях, суботах. Засновники: Вінницька ОДА, Вінницька обласна рада. Видавець: обласна комунальна організація «Редакція газети «Подолія»». Також «Подолія» має додатки у вигляді щотижневих обласних газет «Погляд» та «Громада».

«Вінницька газета» — виходить по вівторках, четвергах та п'ятницях. Засновник і видавець — Вінницька міська рада та виконком. Обсяг — 8 сторінок формату А3.

Друковані ЗМІ інших форм власності:

Вінницька обласна щотижнева газета «33 канал» — виходить щосередини. Засновник і видавець: ТОВ «Регіна ЛТД». Виходить українською та російською мовами, друк офсетний, обсяг — 28 друкованих аркушів А3. Газета уважно відстежує всі зміни та перетворення у політичному житті на місцевому та центральному рівні. Із власними коментарями висвітлює роботу ОДА, міської ради, центральних органів держави.

Щотижневик «RIA» — виходить щосередини. Засновники: ТОВ «Телерадіокомпанія «Сьомий континент» та телерадіокомпанія «Пілот». Видавець — ТОВ «RIA». Обсяг — 24 сторінки формату А1. Газета вміщує рубрики, що охоплюють усі сфери та галузі життя країни

«20 хвилин» — газета виходить щоденно, окрім неділі. Засновник: ТОВ «Телерадіокомпанія «Сьомий континент»». Видавець — ТОВ «RIA». Обсяг — 12 сторінок формату А2.

Обласний щотижневик «Новини Вінниччини» — виходить щосередини. Засновник — ВАТ «Вінницька обласна друкарня». Видавець — ВАТ «Він-облдрукарня». Обсяг — 16 сторінок формату А3. Основний акцент видання робить на зовнішньополітичній діяльності країни та досягненнях Кабінету Міністрів України в економічній галузі та промисловості.

Окрім вказаних вище періодичних видань, активно друкувалися у виборчий період газети обласних партійних організацій та блоків. Зокрема «Соціаліст Вінниччини» (СПУ), «Батьківщина» (БЮТ), «Вінницька правда» (КПУ), «Народна хвиля» (НДП), «Побожжя» (Рух).

Протягом року у найпопулярніших регіональних ЗМІ було розміщено близько 3 040 статей та репортажів, що стосувалися діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, обласної державної адміністрації, 1 125 з них мали критичний характер. Слід відзначити, що найбільша кількість критичних щодо влади публікацій була зафіксована в період травня по жовтень 2006 р. (в середньому по 109 щомісяця), а в останні місяці суттєво знизилася (54 у листопаді і 58 у грудні 2006 р.).

Телерадіокомпанії:

Згідно з ліцензіями, виданими Національною радою з питань телебачення та радіомовлення, МКП ІТА «ВІТА» має право трансляції на першому метровому каналі — 14 годин на добу (з них 4 години власних програм) та на двадцять третьому дециметровому каналі — 24 години на добу (з них 2,5 години власних програм).

Інформаційно-телевізійне агентство «ВІТА» систематично інформує мешканців міста Вінниці та області про діяльність органів місцевого самоврядування, події в економічному, культурному, політичному житті міста, а також перспективи його розвитку. Здійснюється таке інформування через щоденні випуски новин «День за днем» та підсумкову програму «Постфактум», які орієнтовані на аналітичне висвітлення подій у державі, місті Вінниці та області, діяльності міського голови, виконавчого комітету, депутатського корпусу, соціально-політичних, культурних та спортивних подій у житті міста. Інформаційно-телевізійним агентством «ВІТА» систематично проводилися виїзні зйомки та трансляція сесій міської ради, міських творчих концертів та конкурсів, створювалися тематичні фільми та кліпи до свят, а також соціальна реклама. Продовжують виходити в ефір програми: «Майдан Незалежності», «Вінниця: минуле, сучасне, майбутнє...», «БОН-клуб», «Вітаю. Бажаю. Кохаю».

Напередодні виборів 2006 р. усі засоби масової інформації включилися у висвітлення виборчого процесу. Задля його об'єктивного висвітлення ЗМІ та

голова обласної державної адміністрації Олександр Домбровський уклали домовленість про прозору та чесну боротьбу на шпальтах друкованих видань та в радіо- і телеэфірі. Завдяки цьому вдалося мінімізувати конфлікти до та після виборів між редакціями ЗМІ та представниками політичних партій та блоків.

Місцеві телерадіокомпанії «ВІТА», ТЕТ «Прем'єр» та Вінницька державна телерадіокомпанія у своїх передачах та випусках новин («День за днем», «Телевізійні новини Вінниччини», «Діалоги на актуальну тему», «Постфактум», «Народ і влада», «З перших вуст», «Перехрестя», «Інфо») висвітлюють діяльність центральних органів влади, обласної влади в політичній, економічній, соціальній, культурній сфері, водночас, чітко вказуючи на проблеми певної галузі та шляхи, запроваджені обласною владою для її подолання. Обласне керівництво в ході своєї діяльності враховує критичні зауваження та пропозиції, що були висвітлені та надруковані у ЗМІ.

Найбільше критичних матеріалів, що не містять фактичного підґрунтя, подає громадська асоціація «ТРК "Вінниччина"», більшість — стосовно роботи Президента України, органів обласної влади, апарату ОДА та голови ОДА. У своїх аналітичних передачах «Актуальне інтерв'ю», «Четверта влада», випусках новин «Наш погляд», «Підсумки тижня» канал формує негативну думку громадськості регіону.

Радіомовлення:

МКП радіостудія «Місто над Бугом» працює на Першому Національному каналі проводового мовлення обсягом 1,5 години на добу. Усі програми радіостудії виключно власного виробництва і 100 % українською мовою. Основний обсяг інформації забезпечується ранковими інформаційними програмами «Вісті» о 6:30 та о 11:40 розширений випуск.

Радіостудія «Місто над Бугом» здійснює трансляцію своїх програм через 55 тис. радіоточок Вінниці. Тематичний розподіл програм мовлення здійснюється згідно з ліцензією. 50 % програм радіостудії мають інформаційну спрямованість, 40 % — соціальну, 10 % — культурно-просвітницьку.

Протягом 2005–2006 рр. створено нові рубрики: «Стратегія економіки», «Будьте здорові», «Зона безпеки», «Студентський меридіан», «Веселка молодіж-

ного життя», «Спорт-тайм» та інші.

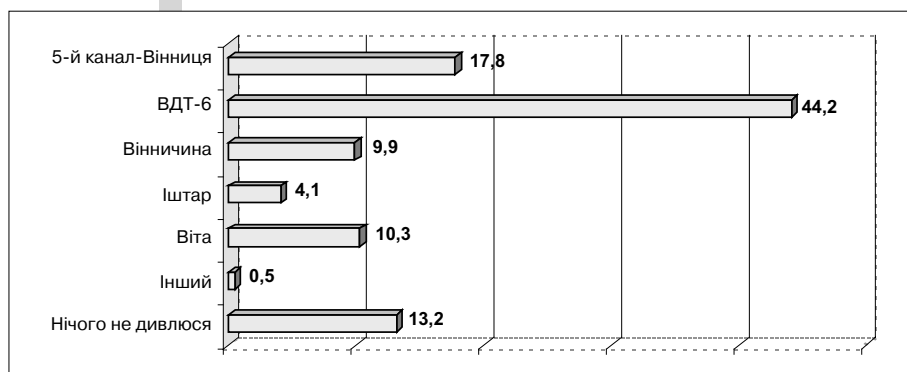
ВПЛИВОВІСТЬ ТИХ ЧИ ІНШИХ ЗМІ, ЇХНІ ТИРАЖІ ТА АУДИТОРІЯ

На території Вінницької області працюють ЗМІ, засновані органами місцевого самоврядування. Так, зокрема, такі друковані ЗМІ ефективно діють у Барському, Бершадському, Жмеринському, Крижопільському, Липовецькому, Немирівському, Мурованокуриловецькому, Погребищенському, Теплицькому, Тульчинському, Ямпільському районах, причому вони діють не тільки в районних центрах, є ряд районних центрів, де такі газети існують і при сільських та селищних радах. Здебільшого такі ЗМІ висвітлюють роботу органів місцевого самоврядування, засідання різних рад, а також вчасно та доступно доносять до населення інформацію про зміни в чинному законодавстві.

Створення розгалуженої мережі друкованих ЗМІ перейняла така газета, як «РІА», яка протягом останніх двох років на території області створила офіційні представництва у 12 районах, три з яких є також місцями обласного підпорядкування.

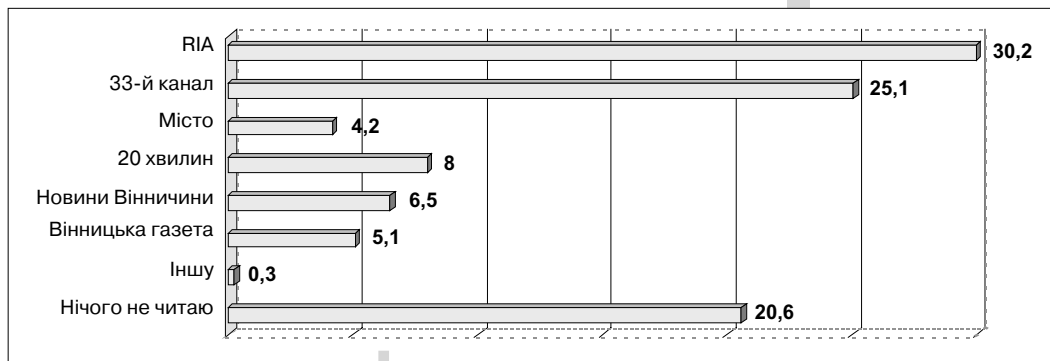
За результатами соціологічного дослідження, проведеного громадською організацією «Ініціатива» в період з 10 по 13 листопада 2006 р. на території Вінницької області (опитано 1 200 респондентів віком від 18 років), маємо ситуацію, що характеризує обласні телеканали, які найчастіше дивляться вінничани. Порівняно із всеукраїнськими їхній рейтинг набавгато нижчий. Більшість опитаних вінничан, які дивляться ці телеканали, є жінками старшого віку. Зокрема ВДТ-6 досить добре транслюють у районних центрах, де основними глядачами є населення середнього та старшого віку. Досить великий відсоток тих, хто взагалі не дивиться обласних телеканалів. Переважно це молодь — чоловіки віком 18–35 років.

Безперечно цікавим залишається і фактор популярності серед обласних газет. На думку мешканців області, найбільш популярними та цікавими є «РІА» (30,2 %), у 2005 р. цей відсоток становив (28,8 %), «33 канал» (25,1 %). Основними читачами цих газет є практично все активне населення Вінницької області. Стрімко піднявся відсоток тих, які нічого не читають (20,6 %).

Мал. 3.
Рейтинг телеканалів
Вінниччини.

Україна: рік після виборів

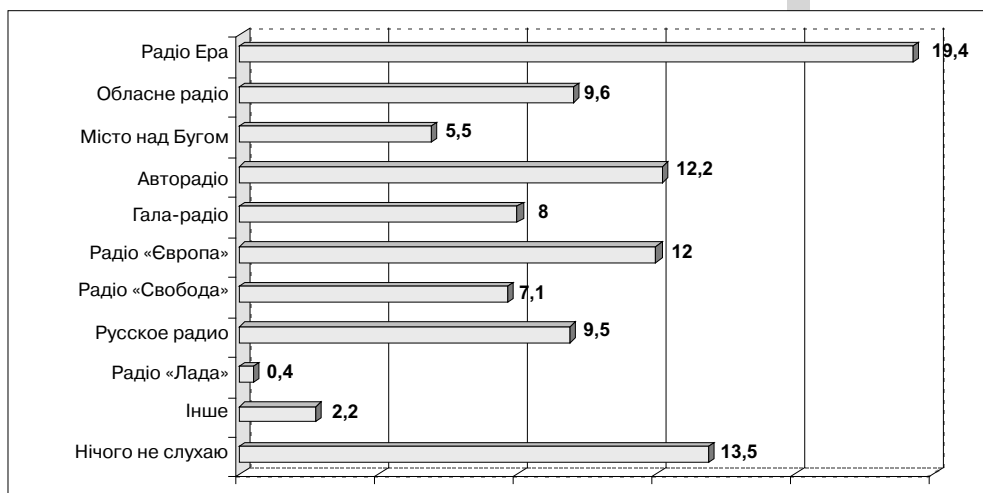
Мал. 4.

Рейтинг газет Вінничини.

«Яке радіо Ви слухаєте найчастіше?» Таке питання було поставлене респондентам Вінницької області. Із переліку каналів, що були представлені для вибору, найбільш популярними виявилися: «Радіо Ера» (19,4 %) серед людей старшого та передпенсійного віку; прихильниками «Авторадіо» (12,2 %) та «Європа» (12,0 %) є молодь та жителі великих міст; 9,5 % віддають перевагу «Русському радіо». Досить значний відсоток є і таких, які взагалі не слухають радіочастоти.

безпеки та Генеральній прокуратурі України, голові облдержадміністрації як гаранту Конституції.

На сторону пікетуючих стали не тільки громадськість, представники громадських організацій, а також і народні депутати України. Так, у діях вінницьких суддів Володимир Стретович побачив корпоративну змову. Народний депутат, голова комітету ВРУ з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією взяв під особистий контроль розгляд справ, які стосуються «33 каналу» у Верховному суді, і ви-

Мал. 5.

Рейтинг радіоканалів
Вінничини.

ТИСК НА ЗМІ

1 березня 2006 р. колектив «33 каналу» оголосив голодування, спрямоване проти судового свавілля на Вінничині та розпочав акцію «Весна правди». Журналісти-організатори акції стверджували, що у судовій системі Вінницької області діє угруповання суддівської мафії, яка отримує замовлення від впливових політичних та фінансових кланів і за допомогою «наближених» суддів чинить розправу над «неугодними». Окрім того, журналісти вручили офіційну заяву про початок голодування Президенту України, коли той перебував з робочим візитом у Вінниці, Службі

словив думку, що буде особисто інформувати про хід справи Президента України.

На території більшості районних центрів, окрім державних, комунальних ЗМІ, а також і тих, які засновані органами місцевого самоврядування, діють і недержавні друковані періодичні видання, які висвітлюють роботу органів місцевого самоврядування, на думку деяких експертів, такі газети є більш об'єктивними, а тому позиція їхніх редакторів та авторів статей є більш критичною стосовно різних інституцій, а відповідно, має право на донесення до читача.

Багато хто обурюється, що в нашій країні неможливо відстояти свої права, а з судовою системою вза-

галі марно мати справу, бо можна втратити більше, ніж здобути (якщо взагалі реально щось здобути). Той, хто хоча б раз спробував відстояти свої права і довів справу до логічного завершення, знає, що це дуже нелегко. Але відстоювати свої права варто, переконалася на власному досвіді журналістка з Турбова Липовецького району. В українському законодавстві є чудовий закон — Закон України «Про інформацію», який дає право знати, що робить для громади влада, яку обирали. Закони створені для всіх, і кожен повинен повною мірою дотримуватися цих законів. Хто з турбівчан може сказати (крім депутатів, звичайно), які питання розглядаються на сесіях селищної ради, які прийнято рішення? Кому, де і для чого виділяють земельні ділянки? Хто і що бере в оренду? Яка перспектива розвитку селища? Чи будуть у селищі відкриватися якісь нові виробництва, чи безпечні вони для навколишнього середовища? Багатьох турбівчан хвилюють ці питання, а де можна почути цю інформацію? Адже селищна рада с. Турбів працює у режимі повної секретності, на сесії селищної ради не пускають нікого, навіть представників преси. А зараз почала розвиватися тенденція — «неугодний депутат», який посмів мати свою думку з якого-небудь питання, і ця думка не збігається з бажаною, то його або забувають повідомити про засідання, або повідомляють так, щоб людина фізично не встигла з'явитися на сесії. Головний редактор інформаційного бюлетеня «Ініціатива плюс» не має інформації про будь-які рішення, що приймаються на сесії селищної ради, і не має можливості поінформувати жителів Турбова, хоча після кожної сесії селищної

ради головним редактором були надіслані інформаційні запити до селищної ради з проханням надати інформацію в повному обсязі. На жоден запит відповіді не було отримано, тому редактор вирішила звернутися до суду з вимогою зобов'язати Турбівську селищну раду надати копії всіх рішень сесій селищної ради за 2006 р.

20 березня відбулося судове засідання, і після розгляду справи суд зобов'язав Турбівську селищну раду надати журналісту (за власний рахунок) копії всіх рішень сесій селищної ради. Через два дні після судового засідання, тобто 22 березня, з селищної ради до головного редактора надійшов лист: *«Шановна Олено Георгіївно! Турбівська селищна рада просить Вас надати до виконкому селищної ради всі документи щодо правомірності видання інформаційного бюлетеня «Ініціатива плюс» на території смт. Турбів та всі примірники даного видання. В разі надання не оригіналів, а копій зазначених документів, просимо подати їх засвідчені нотаріально. Просимо також надати до селищної ради відповіді на запити Турбівської селищної ради № 02-15/510 та № 02-15/511 від 13.11.2006 р. Зазначені документи просимо надати терміново, до 25.03.2007 р. Селищний голова В. В. Завальнюк»*. Це не перший лист, отриманий від селищної ради. Хоча інформаційний бюлетень «Ініціатива плюс» видається більше року (почав друкуватися ще за попереднього складу селищної ради, в якій не було жодних претензій до видання, хоча статті були ще гостріші), має свідоцтво про державну реєстрацію.

ВИСНОВКИ

1. Станом на 1 січня 2007 р. видано свідоцтва про реєстрацію 502 друкованим ЗМІ, третина з яких вийшла друком у минулому році та мала загальний разовий наклад 2,5 млн примірників. За 2006 р. зареєстровано 33 друковані засоби масової інформації та видано свідоцтва про реєстрацію.
2. Протягом звітнього періоду не було зафіксовано грубих порушень свободи слова та вільного висловлювання.
3. Органи місцевого самоврядування в переважній більшості співпрацюють із засобами масової інформації, а у випадку конфліктної ситуації зацікавлені швидко владнати і закрити усі питання.
4. Практично на всіх засіданнях органів місцевого самоврядування та різних звітних конференціях присутні ЗМІ акредитація передбачається лише за умови приїзду вищого керівництва влади.
5. За результатами соціологічного дослідження, проведеного громадською організацією «Ініціатива», найбільш рейтинговим обласним телевізійним каналом є ВДТ-6, найбільш рейтинговою газетою — «РА», найбільш рейтинговою радіостанцією — «Радіо ЕРА».

БІЗНЕС-КЛІМАТ

ОСНОВНІ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ

Економіка Вінницької області є добре диверсифікованою, але її головним сектором залишається промисловість і сільське господарство. Промисловість продовжує бути головним роботодавцем, незважаючи на втрату в останні роки кількох сотень робочих місць, а також основним експортером. Обстеження виявило досить стабільну галузь з перероблення сільськогосподарської продукції та виробництва продуктів харчування, будівництва та виробництва будівельних матеріалів. Ринки збуту будівельних підприємств знаходяться, природно, у Вінницькій області та інших регіонах України, але ці підприємства ще мають потужності для експорту певної частини своєї продукції. Новим явищем у місцевій економіці є розвиток малих і середніх підприємств після 1990 р.; ці компанії здебільшого задовольняють різноманітні потреби регіональних галузей, домогосподарств і населення.

ВАТ «Вінницький олійно-жировий комбінат» — сучасне підприємство з виробництва олії, мила туалетного, господарського, жирів для кондитерської промисловості, маргарину, майонезів. Фірмова марка — «ВЮЛІЯ». Спроможне переробляти 700 тонн насіння соняшника, рапсу (240 т.), сої. Характеризується як провідне підприємство галузі України.

ВАТ «Вінницям'ясо» — багатопрофільне виробництво з безвідходними технологіями, високою якістю продукції та широким її асортиментом, порядністю та обов'язковістю у виконанні вимог замовника за системою «точно в термін». 70 % продукції реалізується в Росії.

Сьогодні підприємство випускає більше 90 найменувань ковбасних виробів, 30 найменувань м'ясних та м'ясо-рослинних консервів, 10 найменувань лікарських засобів та органопрепаратів, м'ясо всіх видів сільськогосподарських тварин.

На підприємстві відпрацьований механізм виробничо-ветеринарного контролю. Виробнича лабораторія акредитована на «технічну компетентність» у системі УкрСЕПРО, оснащена сучасним високоточним обладнанням з комп'ютерним обробленням результатів досліджень. З метою покращення організації і технології виробництва на підприємстві в даний час запроваджується система якості, яка б відповідала міжнародним стандартам ISO 9001:2000, ISO 14000 та системі НАССР. Підприємство — лауреат V Українського національного конкурсу з якості.

ВАТ «Вінницький завод тракторних агрегатів» — провідне підприємство з випуску шестеренних насосів для гідросистем тракторів, сільгоспмашин, автомобілів, дорожньобудівельних машин. Більша частина продукції має сертифікати відповідності в Росії, Казахстані, Республіці Білорусь та інших державах.

ВАТ «Могилів-Подільський машинобудівний завод» — випускає устаткування для млинів і елеваторів, яке відповідає вимогам новітніх стандартів

і запитам споживачів. Вихід борошна вищого ґатунку становить 58–65 %. Потужність млинів — 7, 15 і 50 тонн переробки зерна за добу. Сучасні подрібнювачі круп'яних культур, крупоцеха, ваговий автомат, ковшові елеваторні навантажувачі користуються широким попитом і експортуються до 35 країн світу. Портфель замовлень, як правило, формується і реалізується протягом 3–4 місяців. Але великою проблемою цього підприємства є те, що зміна керівництва негативно вплинула на його подальший розвиток, спостерігається небажання оновлювати існуючу базу, модернізувати устаткування та залучати інвестиції.

ВАТ «Брацлав» — спеціалізується на випуску доїльного устаткування, пристосованого для різного виду утримання корів: стійлового в приміщеннях, вільного на пасовищах. Має добру конструкторсько-експериментальну базу.

Державне підприємство завод «Кристал» — випускає діаманти найвищого ґатунку і експортує їх до країн, де виробництво діамантів є історичною традицією: Індію, Бельгію, Росію, Ізраїль та інші.

УЧАСТЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ

Вінницький регіон є привабливим для іноземного інвестування, що підтверджується статистичними даними: станом на 1 січня 2007 р. з початку інвестування в економіку області залучено 92,9 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що на 17,4 % більше, ніж було на початок 2006 р. Найбільший інтерес викликають у іноземних інвесторів підприємства харчової промисловості, які випускають більше половини усієї промислової продукції Вінниці. Серед підприємств легкої промисловості поширюється практика укладання договорів із іноземними фірмами на виробництво продукції з давальницької сировини. Налагоджене співробітництво з фірмами Німеччини, США, Словаччини, Чехії, Угорщини, Індії та ін. У 1995 р. на давальницькій сировині інофірм працювали Вінницьке акціонерне товариство «Поділля», відкрите акціонерне товариство «Хмельниківська швейна фабрика «Лілея»», Вінницьке акціонерне товариство відкритого типу «Володарка», акціонерне товариство «Тульчинська швейна фабрика» та ін.

Неабияку роль керівництво області приділяло залученню іноземних інвестицій. У 2006 р. обсяг залучених в економіку області прямих іноземних інвестицій становив майже 14 млн дол. США.

Основними галузями економіки, в які надійшли іноземні інвестиції, залишаються: харчова та переробна промисловість (34,1 %), хімічна (23 %), оптова торгівля (19,5 %), сільське господарство (14 %).

Найбільші обсяги іноземних інвестицій внесено в економіку таких регіонів: м. Вінниця — 31,5 млн дол. США (36 % від загального обсягу), Вінницький район — 19,5 млн дол. США (22,3 %), м. Ладижин —

11,6 млн дол. США (13,2%), Барський район — 5,6 млн дол. США (6,4%).

З 1 831,5 тис. чол. населення Вінниччини зайнятість становить 40,8% (750,3 тис. чол.), понад третина з них працює у сільському господарстві. Сьогодні саме в галузі сільського господарства спостерігається найвищий рівень безробіття. Оскільки можливості для працевлаштування в регіоні дуже обмежені, відбувається виїзд робітників за кордон (як правило, на некваліфіковані та дрібні господарські роботи у Польщу, Румунію, Болгарію, Чехію). З огляду на можливості іноземного інвестування є необхідність офіційних заходів, спрямованих на створення нових робочих місць для виправлення такої ситуації.

Загалом Вінниччина є регіоном, що активно прагне розвитку; цьому сприяє як зручне гео економічне розташування, так і внутрішній виробничий потенціал. Динаміка ця більшою мірою залежить від позиції і діяльності місцевих органів державної влади та рівня державного нормативного регулювання, оскільки для іноземних партнерів одним із визначальних факторів є стабільність та дієвість правового поля.

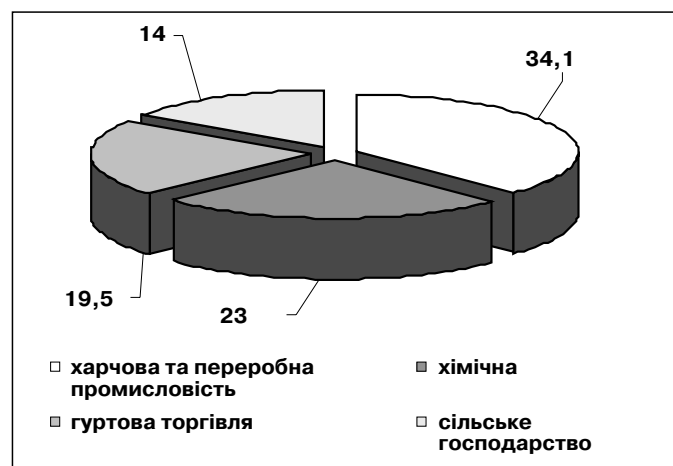
Вінниччина — це край індустрії та високо механізованого сільського господарства, що має значну науково-виробничу базу та мінерально-сировинні запаси. Маючи такі запаси мінеральних ресурсів, Вінниччина може невдовзі посісти провідні позиції з експорту цих ресурсів до країн СНД, а також на світовий ринок. Загалом на область припадає 12,7% кількості промислово-виробничого потенціалу України, 2% вартості основних виробничих фондів та 2,6% випуску промислової продукції. Аграрний сектор представляють 700 сільськогосподарських та міжгосподарських підприємств, понад 100 радгоспів, 846 сільських (фермерських) та 333 підсобних та заготовчих господарств, 4 дослідні станції, науководослідний інститут кормів. На Вінниччині працюють 39 цукрових заводів, 13 спиртзаводів. Створено базу з переробки насіння соняшника, круп'яних культур.

З точки зору депресивного характеру загальної економічної ситуації, для Вінницької області, як і для України в цілому, вибір інвестиційних пріоритетів знаходиться в таких площинах:

- розвитку експорту і ефективного імпортозаміщення.
- зниження витрат первинної сировини, поглиблення ступеня її переробки.
- зниження енерговитратності виробництва;
- зниження навантаження на навколишнє середовище.
- підвищення життєвого рівня населення.

В області протягом останніх років створено сприятливі умови для залучення інвестицій:

- Розробляється проект рішення Вінницької обласної ради «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності в процесі реструктуризації цукрової галузі Вінницької області».
- Відпрацьовується «Програма реструктуризації цукрової галузі Вінницької області».
- Створено постійно діючу інвестиційну конференцію, до участі в якій залучаються фінансові, консалтингові структури, державні органи, що без-

Мал. 6. Галузева структура іноземних інвестицій залучених в економіку Вінницької області на 01.10.2006 року, млн дол.США.

посередньо впливають на інвестиційний клімат регіону.

- У рамках постійно діючої конференції створюється банк даних інвестиційних пропозицій підприємств Вінницької області. Накопичені пропозиції оперативно відпрацьовуються з інвестиційними компаніями, коло яких постійно зростає.
- Напрацьовується комплекс заходів з передачі об'єктів соціально-побутового призначення на баланси місцевих рад.
- За участю регіонального Фонду державного майна при фінансуванні Агентства Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку (USAID) у Вінницькій області розпочав роботу проект «Приватизація земель несільськогосподарського призначення підприємствами України».

Питання, що істотно впливають на формування інвестиційного клімату в області:

- Сприяння державних органів виконавчої влади у пошуку продуктивних контактів підприємств регіону і потенційних інвесторів.
- Реальна допомога у реструктуризації існуючих заборгованостей підприємств, що ведуть переговори про інвестування.
- Створення відповідної суспільної думки про хід та наслідки інвестиційної політики регіону.
- Формування прозорих механізмів впровадження інвестиційних проектів.
- Подальший розвиток стратегії підтримки «центрів потенційного росту» як такої, що вже показала свою ефективність.

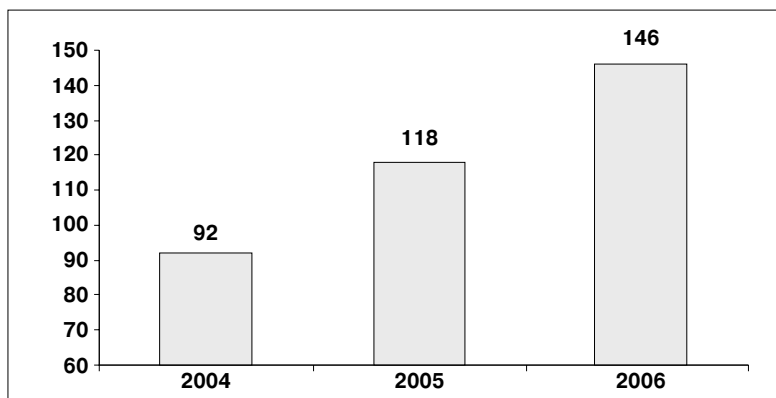
В області реалізуються потужні інвестиційні проекти.

- ТОВ «Барлінек» — деревообробна компанія, загальна сума інвестицій складає 60 млн євро.
- «Тетра Україна» — завод із переробки сої у Гайсинському районі.

- «Глухівецький каолін».
- Подвоєння потужностей Вінницької кондитерської фабрики.
- Започатковано проект вартістю 90 млн євро з будівництва високовольтної лінії з Новодністорівської ГЕС, акумуляторної станції до міста Бар.
- На етапі підписання інвестиційних угод переговори з відомими світовими компаніями «Кнауф» та «Метро», яке у Вінниці відкрилося 18 липня 2007 р.
- Спільне українсько-іспанське підприємство «Сперко Україна».
- Аграрно-Фрут Україна.
- 30 тис. га землі орендував сербський «Нові-Сад».

За розвиток цукро-зернового виробництва на Вінниччині взялися інститути «Нові-Сад» і «Земун-Поле» з Сербії. Як повідомив перший заступник губернатора Григорій Заболотний, за попередньою домовленістю серби беруть в оренду 12 тис. га землі у Чернівецькому, 10 тис. га у Тиврівському і 7 тис. га у Вінницькому районах. Це вкрай важливо для області, а особливо — для багатотраждального Моївського цукрозаводу, який завдяки потужному потенціалу спонсорів отримує шанс на виживання.

Ряд інвестиційних проектів спрямований на розвиток тваринництва Вінниччини. У Ладизині розпочалася реконструкція птахоферми з вирощування індиків, відновлюються Великомитницька, Степанівська і Літинська птахофабрики. У Малих Крушляцях українська компанія за рахунок німецько-австрійського капіталу модернізує свиноферму на 10 тис. голів, у Комарові відновили ферму на 300 голів, три тисячі голів маточного поголів'я свиней завезли у Хмельницький район, де вони дуже інтенсивно розвиваються. У Дзигівці Ямпільського району буде великотоварна свиноферма на 15 тис. голів. Всього по області за I квартал відновлено 15 ферм.

Мал. 7.
Надходження до місцевих бюджетів від СМП, млн грн.

РЕГУЛЯТОРНА ПОЛІТИКА І РОЗВИТОК ПРИВАТНОЇ ІНІЦІАТИВИ

Створення позитивних умов для ведення бізнесу дало можливість для створення нової регіональної політики, спрямованої на розвиток конкурентоспроможності та залучення підприємницької ініціативи для розвитку економічної спроможності регіону. Сформовано попередні умови щодо політики залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, формування умов посилення конкурентної переваги регіону серед найближчих сусідів (Житомир, Хмельницький, Черкаси). Прикладом відкритості у сфері інвестиційної політики регіону може бути один із найкращих, на думку вітчизняних експертів, Інтернет-ресурс www.vininvest.com.ua.

На кінець 2006 р. в області діяло більше 79 тис. суб'єктів підприємницької діяльності, з яких більше 8 тис. малих підприємств, 1,5 тис. фермерські господарства та майже 70 тис. фізичних осіб — підприємців. У малому бізнесі працює майже 23,0 % населення, зайнятого у всіх сферах діяльності. Зростає роль малого бізнесу у формуванні доходів місцевих бюджетів.

З метою підтримки розвитку підприємництва та інвестиційного клімату на Вінниччині діє розпорядження голови обласної держадміністрації «Про порядок часткового відшкодування з обласного бюджету відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів», згідно з яким у 2006 р. надано фінансову підтримку 29 інвестиційним проектам на загальну суму 482 тис. грн. Усього на реалізацію зазначених інвестиційних проектів залучено 20,3 млн грн банківських кредитних ресурсів. За наслідками реалізації інвестиційних проектів передбачається збільшити обсяг виробництва продукції на суму до 150,3 млн грн на рік, збільшення надходження податків, зборів та інших обов'язкових платежів на суму до 10,9 млн грн, створити 336 додаткових робочих місць.

Успішно реалізується проект щодо сприяння підготовці управлінських кадрів для сфери підприємництва. За рахунок бюджетних коштів отримали другу вищу освіту на базі Вінницького торговельно-економічного інституту 95 представників підприємницьких структур, 30 осіб завершує навчання, протягом лютого 2007 р. завершиться набір ще однієї групи.

Господарським комплексом області за січень — листопад 2006 р. (без малого бізнесу та сільсько-господарських підприємств) в цілому отримано 581,4 млн грн прибутку.

Прибуток одержали 66,6 % підприємств, фінансовий результат яких становить 823,6 млн грн, що в 2,2 рази більше отриманих прибутків за січень — листопад 2005 р. (за цим показником область посідає перше місце серед областей України).

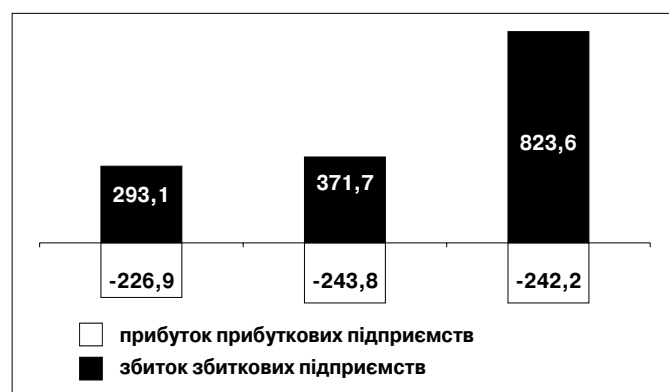
За січень — листопад 2006 р. сальдованим фінансовим результатом став прибуток у підприємств усіх видів економічної діяльності області, проте найбільший вплив на формування прибуткового фінансового результату області мала діяльність промислових підприємств, якими отримано 519,7 млн грн

прибутку, а найбільшу суму прибутку одержали підприємства харчової та переробної промисловості (508,2 млн грн). Порівняно з відповідним періодом минулого року досягнуто суттєвого зростання прибутку в промисловості, будівництві, на підприємствах, що надають колективні, громадські та особисті послуги. Спостерігається зростання прибутку підприємств, що здійснюють операції з нерухомістю, здавання під найм та надають послуги юридичним особам, послуги освіти та охорони здоров'я.

Також отримали прибуток підприємства, що надають послуги сільського господарства, мисливства та лісового господарства, готельного та ресторанного бізнесу, транспорту, які були збитковими у січні — листопаді минулого року. Позитивний висновок щодо власної регуляторної діяльності Вінницька ОДА обґрунтовує оперативними показниками підприємницької активності в області, за якими посідає 5 місце в Україні. Як власні стратегічні кроки в напрямку досягнення цих результатів Вінницька ОДА акцентувала спрощену систему реєстрації підприємців та одержання дозвільних документів для ведення бізнесу (так звані «Єдині реєстраційні вікна» і «Єдині дозвільні офіси»), що була запроваджена в усіх районах і містах області, та зменшення регуляторного тиску на бізнес-середовище.

Ще у 2005 р. виконавчими органами Вінницької міської ради проведено роботу з прискореного перегляду чинних регуляторних актів щодо ставок місцевих податків, орендної плати та процедури передачі об'єктів в оренду, ринкової торгівлі, перевезень пасажирів в режимі маршрутного таксі, будівництва та благоустрою міста, регулювання земельних відносин. Визначено доцільним здійснити відстеження результативності дії ряду регуляторних актів та внести зміни до них у 2006 р. Складено відповідний план діяльності виконавчих органів міської ради з підготовки регуляторних актів.

Питання здійснення регуляторної політики у сфері підприємницької діяльності розглядалися на чо-

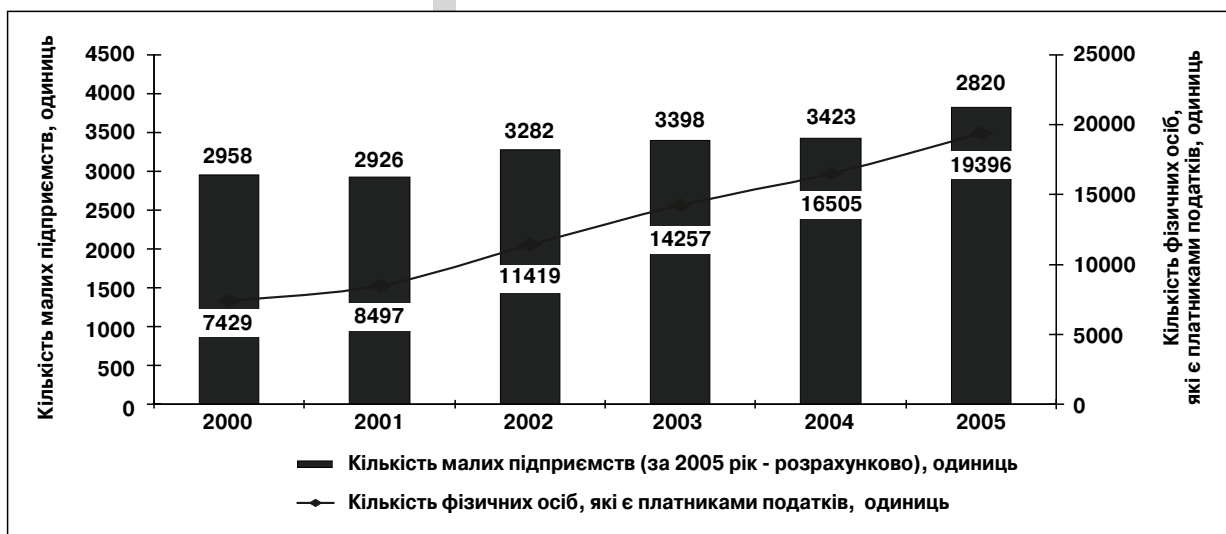

Мал. 8. Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування підприємств області за січень-листопад, млн грн.

тирьох засіданнях міської координаційної ради з питань розвитку підприємництва та реалізації регуляторної політики.

На кінець 2005 р. загальна кількість малих підприємств становила понад 3,8 тис. одиниць (розрахунково), чисельність підприємців фізичних осіб — 23 452. Кількість підприємців — фізичних осіб, які є платниками податків, становила 19,4 тис., що більше, ніж за минулий рік на 2,8 тис. осіб. Надходження до бюджету міста від діяльності суб'єктів підприємництва становила 41,3 млн грн (розрахунково), або 30 % від загального обсягу дохідної частини бюджету.

Кількість малих підприємств в розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення зростає до 106 (розрахунково) проти 95 на початок року.

Мал. 9. Кількість діючих суб'єктів підприємницької діяльності.

ВТРУЧАННЯ ВЛАДИ В РОБОТУ БІЗНЕСУ/ПОЛІТИЧНА ЗААНГАЖОВАНІСТЬ БІЗНЕСУ

Вінниччина займає вигідне географічне положення, близько знаходиться до кордонів, і це зумовлює те, що великий бізнес області не дуже сильно страждає від втручання влади. Протягом останнього року після виборів таких проявів не було зафіксовано. Враховуючи також результати виборів, можна зробити висновок, що обрані посадові особи області не мають особливої причетності до бізнесу, а тому рішення, що приймаються у бізнесовій сфері, можна називати об'єктивними.

2006 вважається роком змін у сфері вуличної торгівлі та маршрутних перевезень у Вінниці. Розглядаючи позицію даних суб'єктів, можна зробити висновок, що місцева влада втручається в їх роботу, оскільки за останній рік навела порядок на даних ділянках. Окрім того, гостро стоїть проблема комунального майна, адже більшість орендованих площ в області належить до комунальної власності; власники даних орендних площ не дуже зацікавлені віддавати «свої» площі назад, в яких вони зробили ремонт або реконструкцію, і мають першочергове право викупу за умови зміни форми власності. На думку таких осіб, влада спеціально не дозволяє робити повну реконструкцію будівель і занижує ціну на продаж для своїх покупців, а ті згодом продають майно за ринковими цінами.

Неабиякого резонансу набула справа по виділенню земельної ділянки та оформлення усіх документів для будівництва заводу «Барлінек», що спеціалізується на виробництві паркетного покриття. Завод функціонує за рахунок польських інвестицій. Для узаконення рішення деякі депутати Вінницької міської ради пропонували свої «посередницькі послуги» для швидкого просування справи за невеликі кошти.

В області не зафіксовано серйозних втручань влади в роботу бізнесу, адже місцеве та обласне керівництво намагаються налагоджувати тісну співпрацю із підприємцями та громадою в цілому.

ПРОБЛЕМИ ВЛАСНОСТІ

Доволі гостро постала проблема зі спиртними заводами Вінниччини. На початку квітня 2006 р. 14 спиртних заводів змушені припинити свою роботу. Це пов'язано із тим, що у законодавчій базі, яка регламентує механізми реалізації спирту, виникла правова колізія. У Законі України «Про оптову торгівлю спиртом» чітко не зазначено, яка саме державна структура має видавати ліцензію спиртним заводам на продаж продукції. Абсурдність цієї ситуації призводить до того, що лікєро-горілчані заводи не можуть закуповувати сировину для своїх підприємств, а, відповідно, спиртовики сьогодні не проводять жодної фінансової операції. Через місяць ситуація в цій сфері загострилася ще більше, але, відповідно, стала зрозумілішою. Така ситуація доволі сприятлива для потенційних покупців, адже для того,

щоб купити завод за мізерною ціною, його необхідно довести до стану банкрутства.

Першим об'єктом, навколо якого розгорівся конфлікт, став Мартинівський спиртзавод Жмеринського району, відомий ще за радянських часів найкращими показниками в Україні з випуску продукції. Скандал триває вже не перший місяць. Він пов'язаний зі зміною керівництва заводу. 20 жовтня 2005 р. закінчився річний контракт директора заводу Миколи Огородника. Спеціалісту, який більше 30 років працює у спиртовій галузі, відмовлено у продовженні контракту. Замість нього призначають колишнього ветфельдшера Юрія Федчишина. Колектив висловив своє незадоволення.

Керівнику підприємства вдалося покрити усі збитки та вийти на чистий прибуток, виплачувати працівникам заробітну плату розміром 760 грн. Протягом 2005–2006 рр. підприємство виробило продукції на 2,6 млн. Ситуація складається таким чином, що декого не цікавить така продуктивна робота підприємства. Хтось хоче приватизувати спиртову галузь. Якщо завод буде прибутковим, то це буде складніше зробити. Огородника відстоює не лише весь колектив заводу, але й усе село.

На сьогоднішній день у спиртовій галузі є три потужних заводи — у Немирові, Барі та Жмеринці. Решта працює із великою перервою, але чомусь деякі особи зацікавлені у зміні керівництва на «мертвих» спиртзаводах.

Цю 1-мільйонну аферу викрито правоохоронцями в Могилеві-Подільському, де місцеві ділки підтасували документи на «прихватизацію» цілого базару. Слідство вже з'ясувало, що в підготовчому пакеті документів на отримання земельної ділянки під базаром значилася тільки одна капітальна споруда... туалет розміром 4x4 м. Решту прибуткової території, де місцевою та молдовською сільгосппродукцією торгують вінницькі та «закордонні» оптовики, «прихватизатори» взяли практично «за так». Збитки від такої «роздачі» землі для міського бюджету прикордонного Могилева-Подільського, за даними УМВС, склали близько 700 тис. грн.

Фірма відомого депутата викупила півгектара землі за 144 тис. грн. Реальна вартість може сягати 2 млн грн.

9 березня 2006 р. Ленінська районна прокуратура Вінниці порушила кримінальну справу щодо чиновника управління земельних ресурсів Вінницької міськради за підозрою у зловживанні владою під час продажу земельної ділянки по вулиці Келецькій площею 0,513 га.

За інформацією прокуратури, цей посадовець допоміг ТОВ «А...-К» викупити земельну ділянку за 144,271 тис. грн на розі вул. Келецької та 40-річчя Перемоги, згідно з експертною оцінкою від 30 червня 2004 р., що є порушенням закону, адже експертна оцінка дійсна лише 12 місяців з дня проведення. Тому, згідно з новою експертною оцінкою, у лютому 2006 р. вартість цієї ділянки — не менше 490 тис. грн! Таким чином бюджету Вінниці нанесено збитків на суму 345 тис. грн.

Жителі одного з будинків міста Вінниці вже протягом трьох років намагаються вирішити свою проблему. Частина прибудинкової території, без згоди

мешканців будинку, Вінницькою міськрадою була передана одній із комерційних фірм. Через це було заблоковано і зруйновано два проїзди до двору. На відстані 7,4 м від стіни будинку побудовано капітальний паркан із колючим дротом заввишки 4 м. Звернувшись до ЖЕКу № 3, мешканцям запропонували використовувати земельну ділянку з іншого боку будинку, що підтверджується складеним схематичним планом БТІ. Але незважаючи на ці документи, керівництво комерційної фірми побудувало тенісний корт, волейбольний майданчик, альтанки з мангалами, фонтан та квітники. Для свого розвитку фірма знов планує відібрати частину прибудинкової території для комерційних потреб.

Жителі звернулися до міської влади щодо захисту своїх прав, де їм пообіцяли створити комісію для визначення прибудинкової території, вивчення технічного стану будинку та протиправної капітальної забудови біля нього. Але мешканці будинку стверджують, що документи фірми підроблені, адже у проекті відведення немає погодження суміжних землекористувачів. Але у висновку читаємо: «По проекту відведення дали свої позитивні висновки суміжні землекористувачі, проект з ними погоджений, претензії відсутні».

Аптечне підприємство «Ліки» протягом 26 років виготовляє ліки за рецептами. Колектив подав заяву до міської ради на приватизацію зайнятих під виробництво 900 кв. м площі. Приміщення було включено у план приватизації комунального майна на 2007 р.

Але нещодавно працівники підприємства дізналися про те, що їхнє підприємство викуплене і гроші у сумі 1 619 948 грн 40 коп. були перераховані з одного рахунку, незважаючи на те, що справжній рахунок відкритий зовсім в іншому банку.

Як виявилось, у період з січня по березень 2007 р. певні особи, очевидно, підкупивши деяких колишніх учасників товариства, зібрали альтернативні збори. На цих зборах виключили 86 учасників, із ТОВ, а натомість створили із 18 учасників інше підприємство — з тотожною назвою та юридичною адресою. Документи зареєстрували, виготовили другу печатку, хоча перша ніколи не губилася.

Зацікавлені особи, які свого часу нагребли купу грошей, поставили собі за мету заволодіти навіть не підприємством, а приміщенням. Адже це майже 1 000 кв. м у престижному районі міста. Схема відпрацьована роками: це підкуп деяких учасників підприємства, створення нових установчих документів, реєстрація у Реєстраційній палаті.

Коли працівники ТОВ «Ліки» звернулися до міської влади з проханням розібратися, ті у свою чергу дали відписку, що «не мають права втручатися у комерційну діяльність товариств». Справжнє ТОВ «Ліки» подало позов до суду визнати нелегітимним однойменне товариство.

ВИСНОВКИ

1. Наприкінці 2006 р. в області діяло більше 79 тис. суб'єктів підприємницької діяльності, з яких більше 8 тис. малих підприємств, 1,5 тис. фермерських господарств та майже 70 тисяч фізичних осіб — підприємців. У малому бізнесі працює майже 23,0 % населення, зайнятого у всіх сферах діяльності. Зростає роль малого бізнесу у формуванні доходів місцевих бюджетів.
2. Кількість малих підприємств в розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення зросла до 106 проти 95 на початку року.
3. Станом на 1 січня 2007 р. з початку інвестування в економіку області залучено 92,9 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що на 17,4 % більше, ніж було на початок 2006 р. У 2006 р. обсяг залучених в економіку області прямих іноземних інвестицій становить майже 14 млн дол. США.
4. Основними галузями економіки, в які надійшли іноземні інвестиції, залишаються: харчова та переробна промисловість, хімічна, оптова торгівля, сільське господарство.
5. В області протягом останніх років створено сприятливі умови для залучення інвестицій: розробляється проект рішення Вінницької облас-

ної ради «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності в процесі реструктуризації цукрової галузі Вінницької області»; відпрацьовується «Програма реструктуризації цукрової галузі Вінницької області»; створено постійно діючу інвестиційну конференцію, до участі в якій залучаються фінансові, консалтингові структури, державні органи, що безпосередньо впливають на інвестиційний клімат регіону; за участю регіонального Фонду державного майна при фінансуванні Агентства Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку (USAID) у Вінницькій області розпочав роботу проект «Приватизація земель несільськогосподарського призначення підприємствами України».

6. Ряд інвестиційних проектів спрямований на розвиток тваринництва Вінниччини — у Ладижині розпочалася реконструкція птахоферми з вирощування індиків; у Малих Крушлинцях українська компанія за рахунок німецько-австрійського капіталу модернізує свиноферму.
7. На початку квітня 2006 р. 14 спиртових заводів змушені припинити свою роботу. Це пов'язано із правовою колізією в Законі України «Про гуртову

Україна: рік після виборів

торгівлю спиртом», де чітко не зазначено, яка саме державна структура має видавати ліцензію спиртовим заводам на продаж продукції. Тому лікєро-горілчані заводи не можуть закуповувати сировину для своїх підприємств. Така ситуація досить сприятлива для потенційних покупців, адже для того, щоб купити завод за мізерною ціною, його необхідно довести до стану банкрутства.

8. На сьогоднішній день у спиртовій галузі є три потужних заводи — у Немирові, Барі та Жмеринці. Решта працює із великою перервою, але чомусь

деякі особи зацікавлені у зміні керівництва на «мертвих» спиртових заводах.

9. Створення позитивних умов для ведення бізнесу дало можливість формувати нову регіональну політику, спрямовану на розвиток конкурентоспроможності та залучення підприємницької ініціативи для розвитку економічної спроможності регіону.